

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adrodd i:	Cyngor Sir
Dyddiad:	5 Mawrth, 2013
Testun:	Cynllun Integredig Sengl Ynys Môn
Swyddog Arweiniol:	Pennaeth Gwasanaeth Polisi
Swyddog Cyswllt:	Carol Wyn Owen (est 2561)
Gweithredu:	I fabwysiadu'r Cynllun Integredig Sengl

1. Cefndir

Yn unol â gofynion Mesur Llywodraeth Leol (2010), mae'n ofynnol i'r Cyngor Sir a'i bartneriaid allweddol gynhyrchu Cynllun Integredig Sengl erbyn 1 Ebrill, 2013 er mwyn symleiddio'r trefniadau lleol i leihau dyblygu a rhyddhau adnoddau. Bydd y cynlluniau a ganlyn yn cael eu cyfuno a'i disodli gan y Cynllun Integredig Sengl:

- Strategaeth Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles
- Strategaeth Gymunedol
- Cynllun Plant a Phobl Ifanc
- Cynllun Diogelwch Cymunedol

Ar 11 Chwefror, 2013 cyflwynwyd diweddariad i'r Pwyllgor Gwaith ar ganlyniadau'r ymarferiad ymgynghori cyhoeddus a gynhaliwyd ar y Cynllun Integredig Sengl. Gofynnwyd i'r Pwyllgor Gwaith hefyd ystyried sylwadau'r Bwrdd Gwasanaethau Lleol yn ei gyfarfod ar 30 Ionawr, 2013 ac yna cyfeirio'r fersiwn derfynol o'r Cynllun i'r Cyngor Sir ar 5 Mawrth, 2013, i'w fabwysiadu.

2. Sylwadau'r Bwrdd Gwasanaethau Lleol

Gwnaethpwyd y sylwadau a ganlyn ar y Cynllun gan y Bwrdd Gwasanaethau Lleol yn ei gyfarfod ar 30 Ionawr, 2013:

- Mae angen edrych ar hyd y Cynllun;
- Mae angen cynnwys y cynlluniau gweithredu mewn dogfen ar wahân
- Mae angen darparu Crynodeb Gweithredol

3. Diwygiadau i'r Cynllun

Mae diwygiadau wedi'u gwneud i'r Cynllun i adlewyrchu deilliannau'r broses ymgynghori ac mae'r newidiadau/ychwanegiadau wedi eu nodi mewn ffurf 'italics' trwm yn y ddogfen derfynol drafft.

4. Ystyriaethau Pellach

Adroddwyd i'r Pwyllgor Gwaith ar 11 Chwefror, 2013 fod Bwrdd Gwasanaethau Lleol ar y cyd wedi'i greu gyda Chyngor Gwynedd fel rhan o'r gwaith ar resymoli partneriaethau. Bydd rhaglen waith y Bwrdd yn cael ei lywio gan y gwaith o uno Cynlluniau Integredig Sengl y ddwy Sir a'r meysydd blaenoriaeth a adnabuwyd ar gyfer gweithredu ar y cyd. Bydd y Bwrdd Gwasanaethau Lleol ar y cyd yn blaenoriaethu'r materion allweddol a gweithredu ar draws yr asiantaethau i wneud y gwaith sy'n gwneud y gwahaniaeth mwyaf. Adolygir y rhaglenni gwaith yn flynyddol. Bydd y sylwadau a ganlyn a wnaethpwyd fel ymateb i'r ymgynghoriad yn derbyn ystyriaeth fel rhan o'r broses:

- Pwysigrwyd o greu cyfleon gwaith ac arwyddocad datblygiadau mewnfuddsodiad sylweddol megis Wylfa B.
- Pwysigrwyd o annog entrepreneuriaeth a chynyddu cyfleusterau hamdden.
- Y pwysigrwyd o ymateb i anghenion pobl ifanc a'u anghenion cyflogaeth.
- Cyfraniad mentrau cymdeithasol a gwirfoddoli i ffyniant cymunedol.
- Pwyslais ar ymyrraeth cynnar a'r agenda ataliol iechyd yn hanfodol bwysig.
- Dylid adlewyrchu yn y Cynllun maint yr adnoddau sydd eu hangen i gefnogi'r amcanion.
- Angen rhoi sylw i'r newidiadau o ran y maes Budd-dal (gan gynnwys meysydd penodol megis tloedi tanwydd) fel maes blaenoriaeth.
- Cwestiynwyd hyd a chost y cynllun ac nid oedd digon o bwyslais ar ei weithredu (cafodd cynlluniau gweithredu eu cyhoeddi gyda'r Cynllun).
- Y cynllun yn rhy ddyheadol mewn manau e.e. mae tloedi yn broblem genedlaethol ac yn faes mawr i fynd i'r afael ag ef yn lleol.
- Cydnabod bod Ynys Môn, oherwydd arbedion maint, angen gweithio ar y cyd i ddarparu gwasanaethau effeithiol ac effeithlon.
- Cydnabod bod angen cynnal cydbwysedd rhwng rhai o'r canlyniadau a fedr dynnu'n groes i'w gilydd e.e. gall manteisio ar ynni ac economi gynaliadwy wrthdaro gyda gwella'r amgylchedd a hyrwyddo twristiaeth.
- Roedd ymatebion yn canolbwyntio ar rai materion penodol e.e. tyrbinau gwynt.
- Cydnabod bod buddsoddi mewn pobl ifanc a darpariaeth addysgol dda yn hollbwysig.
- Mynegwyd diddordeb mewn cyfrannu at broses gwneud penderfyniadau ac awgrymwyd y dylid sefydlu Panel Dinasyddion.

5. Argymhelliad

Gofynnir i'r Cyngor Sir fabwysiadu'r Cynllun Integredig Sengl ar gyfer Ynys Môn a nodi y bydd y gwaith o resymoli'r Cynllun gydag un Gwynedd yn cychwyn o 1 Ebrill, 2013.

Ynys Môn

THE ISLE OF

Anglesey

CYNLLUN
INTEGREDIG
SENGLYNYS MÔN

2013 - 2025

HEDDLU GOGLEDD CYMRU
Deuddegfed Cymru a'r Iwngogledd
NORTH WALES POLICE
A ddor North Wales

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

Asiantaeth yr
Amgylchedd Cymru
Environment
Agency Wales

PRIFYSGOL
BANGOR
UNIVERSITY

Coleg
Menai

GIG
CYMRU
NHS
WALLES
Bwrdd Iechyd Prifysgol
Betsi Cadwaladr
University Health Board

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

www.ynysmon.gov.uk

CYNNWYS

Croeso i'r Cynllun (llythyr oddi wrth Gadeirydd y Bwrdd Gwasanaeth Lleol)	3
Cyflwyniad	4
Ein Gweledigaeth	5
Y Prif Ystyriaethau	6
Cysylltu Popeth gyda'i Gilydd	11
Cynlluniau Gweithredu a mesur yr hyn yr ydym yn ei wneud	12
Y Prif Themâu	
Pobl	13
Lle	23
Swyddi	32
Ymgysylltu â chi	38
Atodiad 1 – Egwyddorion y Cynllun Integredig Sengl	
Atodiad 2 – Cwestiynau Cyffredin	
Atodiad 3 – Gwaith partneriaethol cyfredol – astudiaethau achos	
Geirfa	
* Deilliannau Strategol – Cynlluniau Gweithredu	
* Holiadur Ymateb	

Darlun ar y clawr: Hawlfraint y Goron (2012) Croeso Cymru

CROESO I'R CYNLLUN INTEGREDIG SENGL EIN HYNYS – EIN DYFODOL

Fel Cadeirydd y Bwrdd Gwasanaeth Lleol (BGLI), mae'n bleser gennyf eich cyflwyno i Gynllun Integredig Sengl Ynys Môn, **Ein Hynys – Ein Dyfodol**. Mae'r Cynllun hwn yn gosod allan ein gweledigaeth a'r gwaith sydd angen ei wneud ar gyfer dyfodol yr Ynys.

Yma ym Môn mae'r partneriaid allweddol yn cael eu cynrychioli ar y BGLI ac maent wedi ymrwmo i wella ansawdd bywyd ar yr Ynys. Mae'r broses o greu **Ein Hynys – Ein Dyfodol** wedi bod yn un ar y cyd gan integreiddio pedair cynllun allweddol (Cynllun Cymunedol, Strategaeth Iechyd a Lles a Gofal Cymdeithasol, Cynllun Plant a Phobl Ifanc a'r Cynllun Diogelwch Cymunedol). Bydd y dull newydd symlach hwn o weithio'n adnabod y canlyniadau rydym yn dymuno eu cyflawni ynghyd â chael dylanwad gadarnhaol ar fywydau pobl Môn.

Rydym rŵan yn dymuno cael gwybod beth rydych chi'n ei feddwl o **Ein Hynys - Ein Dyfodol** ac efallai y gallwch ystyried y cwestiynau a ganlyn:

- Ydych chi'n deall beth mae'r cynllun yn ceisio ei wneud?
- Ydych chi'n meddwl y bydd yn cael dylanwad gadarnhaol ar fywydau pobl lleol?
- A ydym wedi cael ein blaenoriaethau'n iawn?
- A ydym wedi adnabod y gweithredoedd fydd yn cael y dylanwad mwyaf ar bobl lleol?
- A fydd modd i chi fesur ein llwyddiant?
- Ydych chi wedi cael digon o gyfleon i fod yn rhan o'r broses?.

Gallwch ddarllen copi o **Ein Hynys – Ein Dyfodol** ar lein trwy ymweld â www.ynysmon.gov.uk. Gallwch rannu eich safbwyntiau gyda ni wrth gwblhau'r holiadur ar lein trwy e bostio cymuned@ynysmon.gov.uk neu wrth ysgrifennu at Freepost RRBH-LCAT-AXJS, **Ein Hynys – Ein Dyfodol**, Uned Bolisi, Cyngor Sir Ynys Môn, Cyngor Sir Ynys Môn, Swyddfeydd y Cyngor, Llangefni, LL77 7TW. Mae'r cyfnod ymgynghori yn cychwyn ar 26 Tachwedd, 2012 hyd at 18 Ionawr, 2013.

Gweledigaeth ar y cyd y BGLI gogyfer Ynys Môn yw 'gweithio gyda'n gilydd i greu swyddi, gwella iechyd a darparu lle diogel a chynaliadwy i bobl fyw ynddo'. Gyda'ch mewnbwn, bydd **Ein Hynys – Ein Dyfodol** yn ein galluogi i ddod â'r weledigaeth hon yn fyw.

Cadeirydd y Bwrdd Gwasanaeth Lleol

Mawrth 5, 2013

CYFLWYNIAD

Croeso i Gynllun Integredig Sengl Ynys Môn, sef **Ein Hynys, Ein Dyfodol**. Dyma weledigaeth a chynllun gwaith y Bwrdd Gwasanaeth Lleol ar gyfer dyfodol yr Ynys.

Nod y Cynllun hwn yw gwella ansawdd bywyd pobl a chymunedau lleol trwy wella ein lles economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol dros y 12 mlynedd nesaf. Mae'r Cynllun yn gosod y weledigaeth am y 12 mlynedd ac yn sefydlu'r blaenoriaethau am y bedair blynedd nesaf er mwyn delio â'r heriau mawr sy'n ein hwynebu. Bydd y cynlluniau gweithredu a geir o dan bob un o'r deilliannau strategol yn cael eu mesur a'u hadolygu i wneud yn siŵr ein bod yn blaenoriaethu'r pethau iawn sy'n gwneud gwahaniaeth yn lleol.

Mae'r Cynllun hwn yn mynd i'r afael â phroblemau cymhleth na all yr un corff ddelio â hwy ar ei ben ei hun. Lluniwyd y Cynllun trwy weithredu mewn partneriaeth, gyda chyfraniad partneriaid, defnyddwyr gwasanaeth, cymunedau a thrigolion.

Ym mis Chwefror, 2012, comisiynodd y Cyngor Sir Arolwg Trigolion a wnaeth gyfraniad gwerthfawr i'r broses trwy ddweud beth, yn eich barn chi, yw'r ffactorau pwysicaf o ran gwneud Ynys Môn yn lle da i fyw. Y ffactorau hynny oedd:

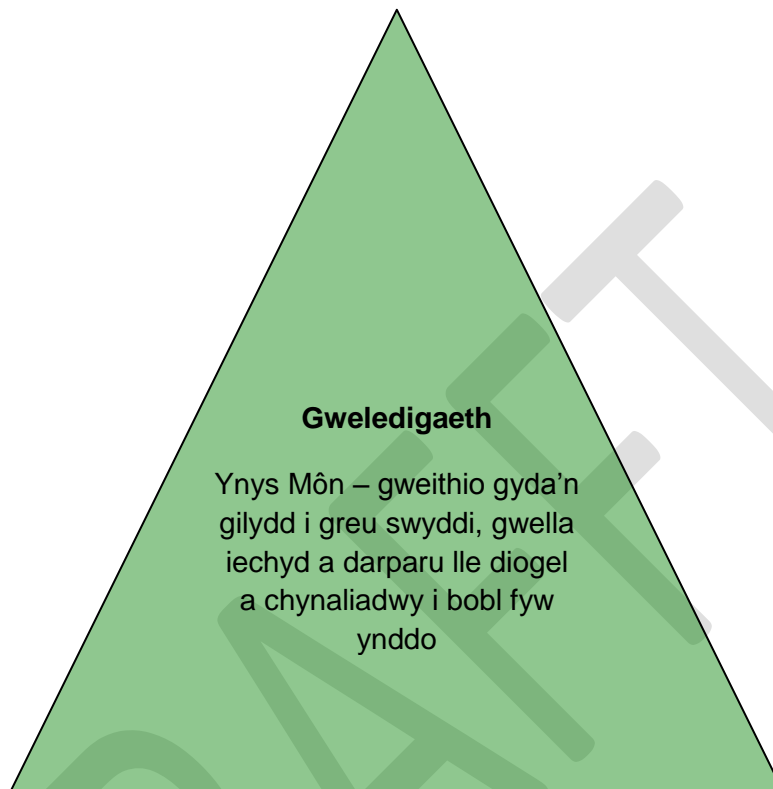
- gwasanaethau iechyd
- lefelau isel o droseddu
- cyfleusterau addysg
- cynhaliaeth i bobl hŷn a
- swyddi a rhagolygon am swyddi

Roedd yr arolwg hefyd yn gofyn i drigolion flaenoriaethu'r materion lle credent fod angen y gwelliant mwyaf. Y materion hynny oedd swyddi a'r rhagolygon am swyddi, tai fforddiadwy, trwsio ffyrdd, a chynhaliaeth i blant a phobl ifanc bregus.

Yr ydym yn cymryd sylw o'r hyn yr ydych wedi ei ddweud wrthym ac mae hynny wedi bod yn help i ni ganolbwyntio ar y tair prif thema a fydd yn ein helpu ni i wireddu ein gweledigaeth.

EIN GWELEDIGAETH

Yn ystod 2011, datblygwyd y weledigaeth ar gyfer **Ein Hynys, Ein Dyfodol** gyda phartneriaid lleol a chafwyd adborth trwy ymgynghori â'r cyhoedd. Y weledigaeth hon yw sail y themâu allweddol a'r cyd-ddeilliannau yr ydym yn dymuno eu cyflawni.

GWNEUD GWAHANIAETH

Er mwyn cyflawni'r weledigaeth ar gyfer Ynys Môn, i greu swyddi, gwella iechyd a darparu lle diogel a chynaliadwy i fyw, bydd y camau gweithredu yn canolbwyntio ar dair thema allweddol:

- Pobl
- Lle
- Swyddi

Mae rhai o'r camau gweithredu a fydd yn mynd i'r afael â'r tair thema allweddol, Pobl, Lleoedd a Swyddi, eisoes wedi cael eu cynnwys yn ffrydiau gwaith ein cyrff partneriaeth. Ond mae'r Bwrdd Gwasanaeth Lleol yn cydnabod bod angen gweithredu o amgylch nifer o 'Brif Ystyriaethau' o dan bob thema er mwyn gwneud gwahaniaeth go iawn. Trwy ganolbwyntio ein hymdrechion ar y prif ystyriaethau sy'n effeithio ar ein cymunedau, ar sail angen a chyfleoedd, gellir sicrhau'r ffocws sydd ei angen i gyflawni'r amcanion a fydd yn gallu gwneud gwahaniaeth.

‘Y PRIF YSTYRIAETHAU’

Bydd y camau y bwriadwn eu cymryd dros y blynyddoedd nesaf yn canolbwyntio ar ddelio gyda llawer o'r problemau cymhleth a hirdymor sy'n bodoli:

- Gwella perfformiad economaidd a sgiliau i greu a chadw swyddi, gan ganolbwyntio ar gyfleoedd dysgu gydol oes
- Galluogi cymunedau ac unigolion i gadw a datblygu eu hannibyniaeth
- Sicrhau bod cyfleoedd i bobl ifanc aros ar yr ynys i fyw a chael gwaith
- Diwallu anghenion unigolion a chymunedau gan ddefnyddio llai o arian cyhoeddus
- Lleihau tlodi a darparu gwasanaethau effeithiol sy'n cwrdd ag anghenion grwpiau bregus sy'n agored i niwed
- Hyrwyddo a chynnal ein hamgylchedd a'n diwylliant cyfoethog

PAM Y MAE'R RHAIN YN CAEL EU HYSTYRIED YN 'BRIF YSTYRIAETHAU'?

Perfformiad Economaidd a Sgiliau

Un o'r prif ystyriaethau y mae angen i ni fynd i'r afael â nhw yw gwella economi Ynys Môn a chreu mwy o swyddi. Yn ddiweddar, dynodwyd Ynys Môn yn Barth Menter a bydd hynny'n helpu i gryfhau gallu'r Ynys i gystadlu yn economaidd. Mae'r Parth Menter yn cynnig cyfle i fanteisio ar bosibiliadau yn deillio o fuddsoddiad a chynnydd yn y sector ynni carbon isel ar Ynys Môn.

Hefyd, bydd y datblygiadau arfaethedig yn y prif seilwaith ynni yn gwneud cyfraniad cadarnhaol at drawsnewid yr Ynys yn economaidd. Trwy liniaru'r effeithiau negyddol a hybu budd economaidd a chymunedol, byddwn yn canolbwyntio ar gyflawni'r amcanion y bwriadwn eu trosglwyddo yn etifeddiaeth i'r dyfodol.

Mae twristiaeth yn parhau i wneud cyfraniad mawr at les economaidd yr Ynys ***ac mae mabwysiadu'r Cynllun Rheoli Cyrchfan yn darparu fframwaith briodol i gydgordio hyrwyddo, amdiffyn a gwella darpariaeth twristiaeth yr Ynys.***

Cyfleoedd

- Cyfleoedd i fanteisio ar y trawsnewid a all ddod yn sgil datblygiadau mawr
- Cyfleoedd i ddatblygu'r diwydiant twristiaeth

- Manteisio ar ddynodi Ynys Môn yn Ardal Ddatblygu ac ar y datblygiadau Seilwaith Ynni pwysig a fwriedir ar gyfer yr Ynys, er mwyn darparu cyfleoedd niferus i gyfrannu'n gadarnhaol ar drawsnewid yr ynys yn economaidd

Heriau

- ***Un o'r GVA's isaf yn y Deyrnas Unedig sef 57.2%***
- Y gymhareb prisiau tai : enillion
- ***Lefelau uchel o segurdd economaidd***

Unigolion a Chymunedau

Bydd newidiadau yn ein patrwm poblogaeth yn y dyfodol yn golygu y bydd cynnydd yn nifer y bobl hŷn ar yr ynys a mwy o alw am rai gwasanaethau penodol. Oherwydd hyn bydd angen ymyriad cynharach ac angen targedu gwasanaethau yn well.

Er bod gennym boblogaeth sy'n heneiddio, y nod yw datblygu ffyrdd o ddiwallu anghenion gofal trwy ganolbwyntio ar gynnal annibyniaeth.

Mae diogelu plant ac oedolion bregus yn un o flaenoriaethau pob un o'r partneriaid. Mae angen i'r berthynas rhwng y Bwrdd Lleol Diogelu Plant (LSCB) a phartneriaethau eraill fod yn un gadarn, gyda ffiniau a chyfrifoldebau eglur.

Mae'r Cynllun hefyd yn cydnabod bod diogelu plant, pobl ifanc ac oedolion bregus yn gyfrifoldeb i bawb ac mae ymrwymiad ynddo i atal camdriniaeth ac i ymateb yn brydlon pan fo unrhyw amheuaeth o gamdriniaeth. Bydd gan y Bwrdd Lleol Diogelu Plant y swyddogaeth hollbwysig o sicrhau bod pob un ohonom yn gwneud ein rhan.

Yr her fydd i'r awdurdod lleol a phartneriaid statudol eraill weithio mewn cydweithrediad â'r drydedd sector a sectorau cymunedol i ddatblygu unrhyw wasanaethau ymyriad ac atal ar gyfer hybu iechyd a lles corfforol a meddyliol a chynhwysiant cymdeithasol er mwyn lleihau dibyniaeth ar wasanaethau statudol mwy hirdymor ac ar ymyriadau statudol.

Ar yr un pryd, gyda llai o adnoddau cyhoeddus ar gael i bawb, bydd yn rhaid datblygu gwahanol fodelau o wasanaeth, er mwyn gwneud y defnydd gorau o gyllidebau. Mae hyn yn golygu bod angen archwilio gwahanol ffyrdd o wneud pethau fel bod unigolion a chymunedau yn gallu bod yn annibynnol ac yn gynaliadwy.

Cyfleoedd

- Darparu gwasanaethau mewn ffyrdd gwahanol er mwyn diwallu anghenion unigolion a chymunedau
- Gweithredu strategaethau ymyriad cynnar er mwyn cynnal pobl

Heriau

- Rhagamcannir y bydd cynnydd o oddeutu 4% yn y boblogaeth erbyn 2031, gyda phobl yn byw'n hirach a phoblogaeth hŷn yn arwain at bwysau cynyddol ar wasanaethau a thai
- Natur gyfnewidiol cymunedau yn effeithio ar fynediad i wasanaethau mewn ardaloedd lleol
- Cyfradd uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol o bobl yn mynd i'r ysbyty oherwydd problemau alcohol a chyffuriau a lefelau ysmegu ymhlith oedolion (24%)
- Yr effaith debygol ar y ddarpariaeth addysgol mewn ardaloedd gwledig
- Yr effaith debygol y bydd tueddiadau yn y boblogaeth yn eu cael ar yr Iaith Gymraeg a'i diwylliant

Pobl Ifanc

Gan mai'n pobl ifanc yw'r dyfodol a'n hyfory, y mae'n bwysig ein bod yn creu'r cyfleoedd cywir iddynt, o ran dysgu gydol oes, sgiliau a chyflogaeth, tai a hamdden. Rydym yn cydnabod bod llawer o bobl ifanc yn symud allan o'r ardal ac mae angen i ni greu'r amodau cywir i'w cadw nhw yma ac i annog y rhai sydd wedi ymadael i ddod yn ôl.

Cyfleoedd

- Cynnydd potensial mewn cyfleoedd prentisiaeth
- Datblygiad Academi Alwedigaethol i ymateb i anghenion hyfforddiant yr Ynys Ynni

Heriau

- Argaeledd cyfleoedd gwaith

Gweithio'n Wahanol gyda Llai o Arian

Fel cyrff partneriaeth, byddwn yn wynebu gwasgfa ariannol barhaus dros y blynyddoedd nesaf. Mae hynny'n golygu y bydd yn rhaid i ni weithio mewn ffordd wahanol, gwneud y defnydd gorau o'n hasedau a moderneiddio gwasanaethau er mwyn cwrdd â gwahanol anghenion unigolion a chymunedau. Mae'r sefyllfa hon yn creu cyfle i gyrff a sefydliadau feddwl mewn ffordd wahanol ac achub y cyfle i weithio mewn ffyrdd gwahanol.

Cyfleoedd

- Cydweithredu agosach rhwng gwasanaethau, partneriaethau a siroedd i ddarparu gwasanaethau

Heriau

- Gostyngiad yng nghyllid y Sector Cyhoeddus
- Darparu mynediad digonol i ddinasyddion at wybodaeth a rhoi cyfleoedd iddynt fynegi eu barn, er mwyn bwydo eu sylwadau i mewn i'r broses o wneud penderfyniadau
- Y perygl y bydd yr hinsawdd economaidd bresennol a'i heffeithiau ar wasanaethau cyhoeddus yn arwain at gynydd mewn troseddau ac anrhefn
- Yr effaith a gaiff prosiectau mawr y dyfodol ar gymunedau
- Yr angen i annog cydlyniad a chymathiad cymdeithasol

Lleihau Tlodi

Yr ydym hefyd wedi cydnabod pwysigrwydd targedu gweithredoedd, nid yn unig ar draws gwahanol garfannau oedran ond hefyd yn ôl anghenion carfannau yn y gymdeithas sy'n agored i niwed ac sydd angen cynhaliaeth. Mae hyn yn cwmpasu ystod eang o ystyriaethau, gan gynnwys mesurau i ddelio â thlodi a phobl sydd mewn perygl i bobl gymryd mantais arnynt, e.e. gan fasnachwyr ffug. ***Mae'r newidiadau presennol o ran diwygio'r gyfundrefn Lles yn cynnig sawl her i'r asiantaethau perthnasol.***

Cyfleoedd

- Mae 67% o boblogaeth Ynys Môn yn dweud eu bod mewn iechyd da, o gymharu â chyfartaledd o 65% trwy Gymru
- Gostyngiad o 8.5% mewn troseddau cyffredinol ers mis Ebrill 2009
- Yr angen i annog cydlyniad a chymathiad cymdeithasol

Heriau

- Effaith Diwygiadau Lles (Newidiadau i'r Gyfundrefn Budd-daliadau)
- Lefelau uchel o ysmegu ymhlith oedolion (24%)
- Lefelau uwch o fynediad i ysbytai
- Disgwyliad oes yn dechrau llithro yn is na'r cyfartaledd trwy Gymru
- Y perygl y bydd yr hinsawdd economaidd bresennol a'i heffeithiau ar wasanaethau cyhoeddus yn arwain at gynydd mewn troseddau ac anrhefn

- Yr effaith a gaiff prosiectau mawr y dyfodol ar gymunedau

Amgylchedd a Diwylliant

Mae angen i sefydliadau partneriaeth ymateb i heriau Newid Hinsawdd ac mae gan bawb ohonom ei ran i'w chwarae mewn diogelu'r amgylchedd. Hefyd mae angen i ni gydnabod pwysigrwydd lleihau ein Hôl Troed Carbon.

Rydym yn cydnabod bod yr agenda newid hinsawdd a'r camau i leihau gollyngiadau carbon yn bwysig o bawb. Mae Tystysgrifau Perfformiad Ynni i gartrefi a labeli Ynni Tryloyw yn cyfrannu at yr agenda lliniaru.

Mae gan Ynys Môn gymeriad diwylliannol unigryw a neilltuol, ac mae hybu treftadaeth a hunaniaeth ddiwylliannol unigryw yr Ynys yn ganolog i'r broses o wella ansawdd bywyd ein trigolion. Rydym yn cydnabod bod yr iaith Gymraeg, ei diwylliant a'i threftadaeth yn rhan hanfodol o wead cymdeithasol cymunedau'r Ynys a'u bod yn ganolog i ymdeimlad o berthyn ac o hunaniaeth llawer o bobl.

Cyfleoedd

- Gwarchod yr amgylchedd naturiol mewn ffordd gynaliadwy – Targedau statudol ar gyfer ailgylchu neu gompostio 70% o'n gwastraff erbyn 2025
- Gwella addysg, ymwybyddiaeth ac ymddygiad, mewn perthynas â'r galw am ynni a defnyddio ynni
- Mae amgylchedd naturiol Ynys Môn wedi'i ddynodi'n Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) gyda 125 milltir o lwybr arfordirol
- Mae Ynys Môn wedi ei dynodi yn Geoparc Byd-eang gan Unesco

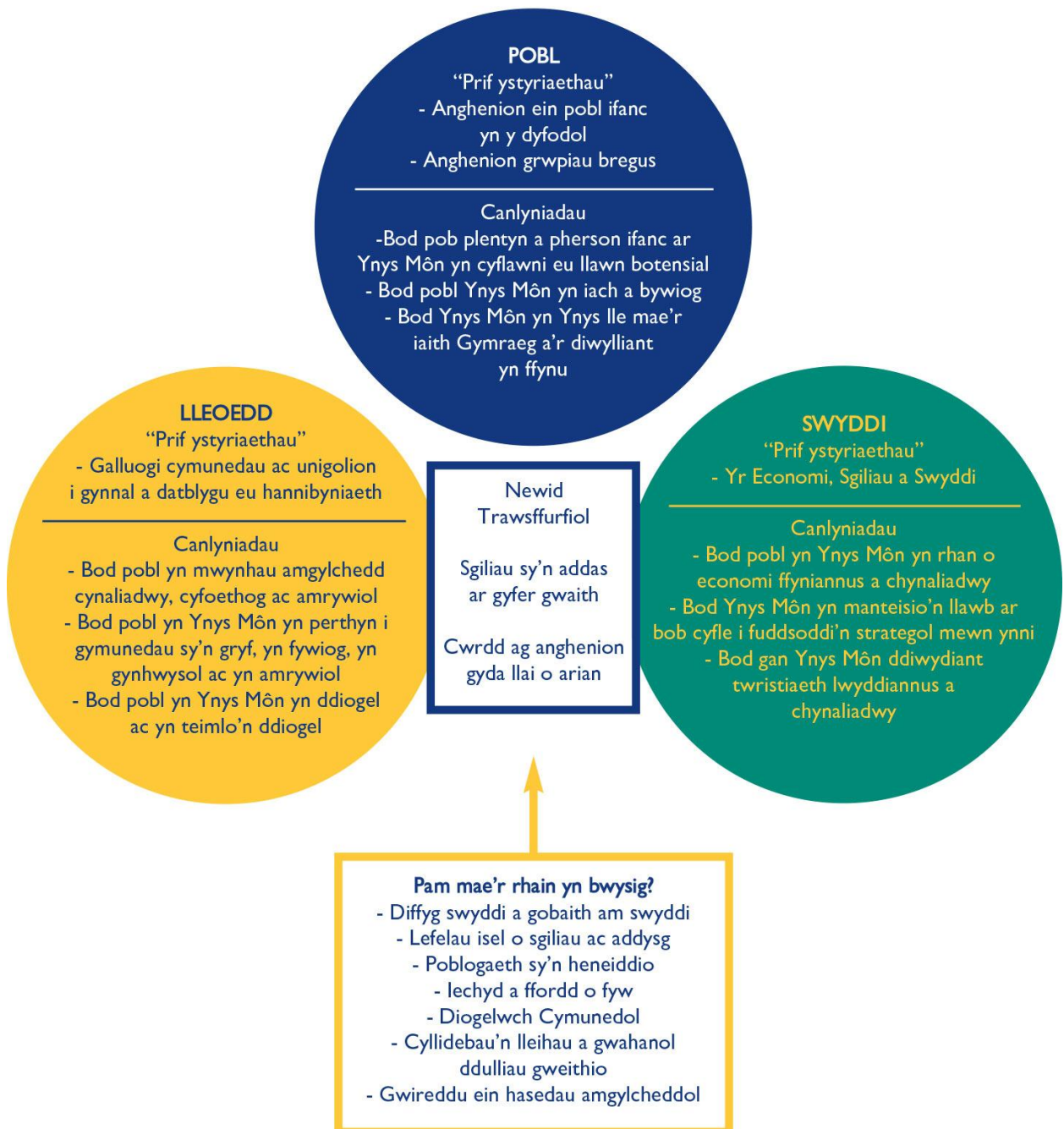
Heriau

- Peryglon tlodi ynni, gyda biliau yn debygol o godi rhwng 14% a 25% erbyn 2020
- Defnydd cynaliadwy o drafnidiaeth
- Sut y gellir dygymod ag ynni adnewyddadwy yn lleol
- Gwella ansawdd dylunio adeiladau

CYSYLLTU'R CYFAN GYDA'I GILYDD

I ddelio gyda'r 'Prif Ystyriaethau a nodir yn y cynllun hwn, ein nod yw cyflawni nifer o ddeilliannau pwysig o dan dri phrif faes thematig, sef Pobl, Lle a Swyddi. Bydd cyflawni'r deilliannau hyn yn cael effaith gadarnhaol ar ein lles economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol. Mae'r blaenoriaethau o dan bob thema yn cynnal ei gilydd ac yn dibynnu ar ei gilydd.

Y Prif Themâu

Cynlluniau, a Mesur yr Hyn yr Ydym yn ei Wneud

Lluniwyd Cynlluniau Gweithredu cychwynnol er mwyn cefnogi'r gwaith a wneir dan themâu Pobl, Lleoedd a Swyddi. Bydd y Cynlluniau Gweithredu hyn yn cael eu mireinio ymhellach dros y misoedd nesaf ac yn gosod sail ar gyfer Rhaglen Waith y Bwrdd Gwasanaethau Lleol.

Eich Cyfraniad Chi

O dan bob deilliant ac wrth restru gwybodaeth gefnogol, rydym wedi amlinellu ffyrdd y gallwch chi ein helpu ni i gyflawni ein nodau a gwneud gwahaniaeth yn ein cymunedau.

Cyfuno Cynlluniau a Phartneriaethau Allweddol

Yn ystod y misoedd nesaf bydd y partneriaethau sydd yn awr yn bodoli yn cael eu llyfnhau a'u lleihau ac fel rhan o'r rhaglen ddiwygiadol hon bydd Byrddau Gwasanaeth Ynys Môn a Gwynedd yn cyfuno â'i gilydd. Bydd y Cynllun hwn yn cael ei gyfuno gyda Chynllun Gwynedd i ffurfio un Cynllun Integredig Sengl ar gyfer y ddwy ardal o 1 Ebrill 2013.

Wrth baratoi'r Cynllun hwn, rydym wedi mabwysiadu dull o weithredu sy'n seiliedig ar ddeilliannau. Y nod yw ymateb i'ch anghenion chi fel poblogaeth leol a sicrhau fod dinasyddion a chymunedau wrth wraidd a chalon cynllunio a darparu. Rydym wedi canfod beth yw'r anghenion hyn trwy gasglu sylfaen gadarn o dystiolaeth trwy ymgynghori gydag ymarferwyr, defnyddwyr gwasanaeth a thrigolion.

Y THEMÂU ALLWEDDOL

POBL

Yn ystod oes y Cynllun hwn rydym yn cydnabod y bydd angen i ni ymateb i anghenion pobl ar draws pob ystod oedran ac y bydd yn rhaid diwallu'r anghenion hynny.

Dyma'r meysydd y byddwn yn canolbwyntio arnynt er mwyn gwneud gwahaniaeth:

- **Mae pob plentyn a pherson ifanc ar Ynys Môn yn cyrraedd eu llawn botensial**
- **Mae pobl Ynys Môn yn iach ac egniol**
- **Mae Ynys Môn yn Ynys lle mae'r iaith Gymraeg a'i diwylliant yn ffynnu**

Yr hanes y tu ôl i'r waelodlin

Pam y mae'r meysydd hyn yn bwysig?

- Rhagamcannir y bydd cynnydd o 4% ym mhoblogaeth Ynys Môn rhwng 2006 a 2031, sef oddeutu 120 o bobl y flwyddyn
- Yn 2009, dywedid bod 19.5% o blant yn byw mewn tlodi yn Ynys Môn
- Roedd 21.9% o holl boblogaeth Ynys Môn yn 65 oed neu fwy yn 2010, o gymharu â 18.6% yng Nghymru gyfan. Dyma'r gyfran uchaf ond dwy o bobl 65+ oed ar draws holl awdurdodau lleol Cymru
- Gyda phobl yn byw'n hirach, a nifer fwy o bobl yn ymddeol i'r ardal, mae'r boblogaeth 65+ wedi cynyddu 17.2% (+2,205) ers 2001
- Mae'r boblogaeth 85+ hefyd wedi cynyddu 20.6% (+318) ar yr Ynys
- **Yn ôl Cyfrifiad 2011, mae 57.2% o'r boblogaeth yn siarad Cymraeg**
- Yn ôl Arolwg Poblogaeth Flynyddol 2009 (Llywodraeth Cymru) roedd 0.6% o'r boblogaeth o gefndir oedd ddim yn wyn

Mae'r newid ym mhatrwm y boblogaeth yn golygu bod mwy o bwysau a mwy o alwadau am ystod o wahanol wasanaethau, e.e. iechyd a gofal cymdeithasol, tai, lles a gwasanaethau eraill a ddefnyddir gan y boblogaeth. Mae angen gweithredu ar y cyd ar gyfer hyn, ac angen ymyriad cynnar i rymuso a chefnogi pobl.

Un o'r prif heriau sydd o'n blaenau yw dod o hyd i'r ffordd orau o ymdrin â thlodi a mynediad i wasanaethau cynhaliol. Mae heriau penodol yn ein hwynebu o ran delio â thlodi ar draws y gwahanol grwpiau oedran a mynediad i wasanaethau cynhaliol priodol.

Rydym yn llwyr gydnabod mai'r bobl ifanc yw'n dyfodol ni ar yr Ynys. Gan hynny y mae'n bryder arbennig deall bod nifer o blant yn byw mewn tlodi ar yr Ynys, gan fod

hynny'n gallu cael effaith negyddol ar gyflawniad addysgol a lles. Mae plant a phobl ifanc yn parhau i fod yn ffrwd waith bwysig ar lefel partneriaeth.

Beth mae hyn yn ei ddweud wrthym?

Yn gryno, mae'r wybodaeth waelodlin o dan y brif thema hon yn dweud wrthym:

- Bod angen i ni ymateb i anghenion poblogaeth sy'n heneiddio
- Bod tlodi, ar draws pob grŵp oedran, a mynediad at wasanaethau yn broblem. Gan fod bron i un o bob pump o blant a phobl ifanc yn byw mewn tlodi mae angen i ni barhau i ganolbwyntio ar roi gwell cychwyn iddynt yn eu bywydau
- Bod angen i ni hybu annibyniaeth unigolion a chymunedau.
- Bod angen i ni ymateb i anghenion ardal lle mae un o'r canrannau uchaf o siaradwyr Cymraeg. Mae gan yr Ynys hanes diwylliannol cyfoethog hefyd.

Gwneud gwahaniaeth:

Mae'r Bwrdd Gwasanaeth Lleol yn ymrwymedig i wneud gwahaniaeth yn y meysydd canlynol:

- Gofalu bod plant a phobl ifanc yn cael dechrau da, eu bod yn ddiogel ac yn cael eu parchu ac nad ydynt dan anfantais oherwydd tlodi
- Hyrwyddo ymyriad cynnar ac annibyniaeth a gwella iechyd a lles pobl o bob oed
- Cynyddu defnydd o'r iaith Gymraeg, hybu llythrennedd a hyrwyddo diddordeb mewn materion diwylliannol
- Diogelu plant a phobl ifanc ar Ynys Môn sy'n fregus, mewn angen neu'n agored i niwed
- Sicrhau bod gan blant a phobl ifanc fynediad at ystod eang o gyfleoedd perthnasol dysgu a chyfleoedd gyrfaol
- Darparu'r amgylchedd dysgu gorau posibl i bob plentyn a pherson ifanc
- Sicrhau bod gan blant a phobl ifanc fynediad at ddarpariaeth chwarae ddiogel o ansawdd uchel
- Gofalu bod plant a phobl ifanc yn cael cyfle i gymryd rhan mewn gweithgareddau chwaraeon, hamdden a diwylliant
- Sicrhau bod plant a phobl ifanc yn gyfranogwyr gweithredol yn eu cymunedau
- Gweithio mewn partneriaeth ag asiantaethau i sicrhau gwasanaeth cyd-gysylltiedig ar gyfer pob plentyn, person ifanc a theulu
- Sefydlu fforwm iaith ar gyfer y gymuned gyfan
- Gweithio mewn partneriaeth ag asiantaethau lleol i gynyddu'r defnydd a wneir o'r iaith Gymraeg.

Mae pob plentyn a pherson ifanc ar Ynys Môn yn cyrraedd eu llawn botensial

Y Prif Ffeithiau

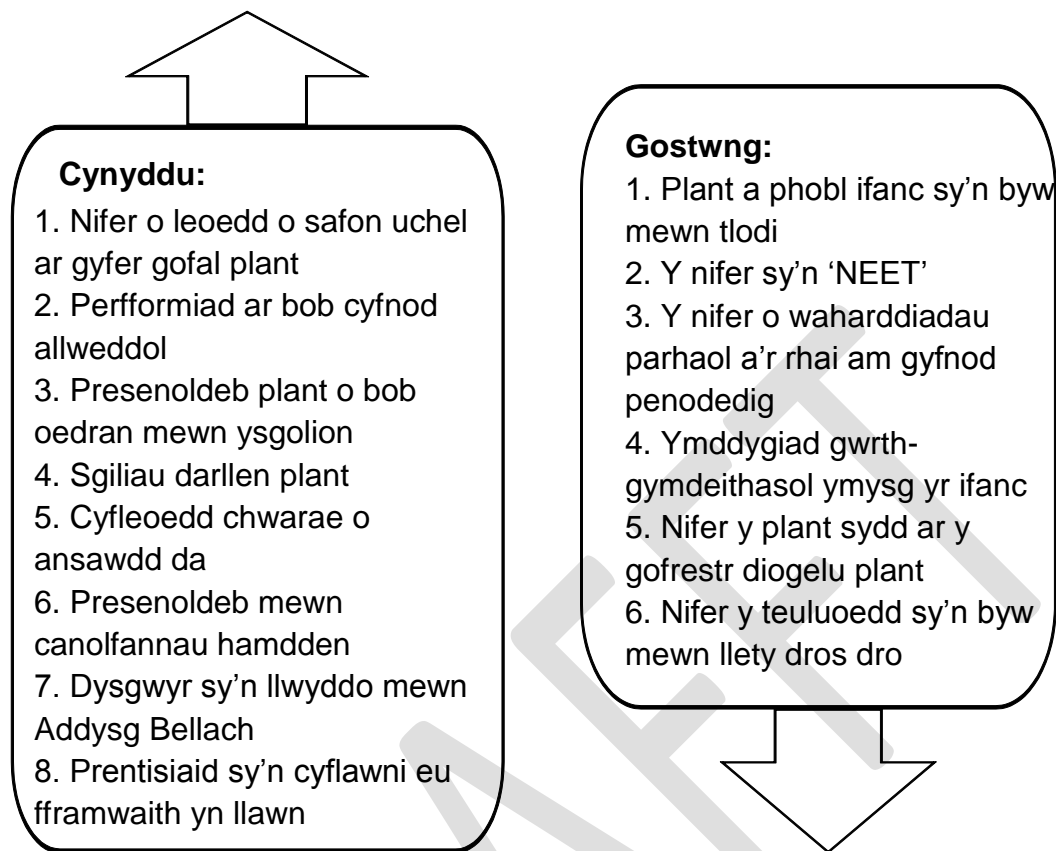
Er bod cyflawniad addysgol yn cael ei ddefnyddio'n aml fel mesur o lwyddiant, y mae hefyd yn bwysig cydnabod y gall plant a phobl ifanc gyflawni eu potensial mewn nifer o wahanol ffyrdd. Mae cymryd rhan fywiog yn eu cymuned trwy hamdden, chwaraeon, diwylliant neu wirfoddoli yn gwella bywydau plant a phobl ifanc ac rydym yn anelu at sicrhau bod pob plentyn a pherson ifanc yn cael mynediad at y cyfleoedd hyn beth bynnag yw eu cefndir.

Bydd ymyriad cynnar hefyd yn ffocws i'n gwaith, gyda theuluoedd yn gallu cael cyngor a chefnogaeth yn gynnar, cyn i broblemau ac anawsterau ddechrau effeithio ar eu bywydau yn ddi-droi'n-ôl.

Trwy gydol ein gwaith byddwn yn ymgynghori gyda phlant a phobl ifanc fel bod eu lleisiau'n cael eu clywed ac fel eu bod yn gynwysedig ac yn cyfranogi'n llawn yn y penderfyniadau am eu dyfodol. Pan fydd penderfyniadau anodd yn cael eu gwneud am ddyfodol gwasanaethau cyhoeddus ar Ynys Môn mae'n bwysig bod plant a phobl ifanc yn teimlo eu bod yn gallu bod yn rhan o'r penderfyniadau hynny, a'u bod yn hyderus y bydd eu barn yn cael ei hystyried a'i pharchu.

- Roedd presenoldeb yn yr ysgolion cynradd ar gyfer 2011/2012 yn 93.5%
- Roedd presenoldeb yn yr ysgolion uwchradd ar gyfer 2011/2012 yn 92.2%
- Canran y plant 11 oed oedd yn cael Dangosyddion Pynciau Craidd oedd 78.6%
- Canran y bobl ifanc 15 oed oedd yn cyflawni trothwy lefel 2 gan gynnwys Saesneg neu Gymraeg a Mathemateg oedd 47.0%
- Llwyddodd 16% o bobl ifanc i ennill cymhwyster cydnabyddedig trwy'r Gwasanaeth Ieuencid
- Yn 2011, canran y bobl ifanc oedd yn gadael ysgol heb fod mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant (NEET) oedd 2.68% (un o'r canlyniadau gorau yng Nghymru).
- 83% o ddysgwyr sy'n mynd i mewn i Addysg Bellach yng Ngholeg Menai yn llwyddo (2% tros y meincnod cenedlaethol)
- 87% o brentisiaid yng Ngholeg Menai yn cyflawni eu fframwaith llawn (6% yn uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol)

Mesur ein Llwyddiant

Eich cyfraniad chi:

- Darllenwch gyda'ch plentyn pan maent yn ifanc iawn. Siaradwch gyda'ch ymwelydd iechyd neu gydag athro eich plentyn i weld pa fath o lyfrau neu gylchgronau y gellwch eu darllen gyda'ch plentyn
- Gofalwch bod eich plentyn wedi cael ei frechu. Holwch eich ymwelydd iechyd neu Ymarferwr Cyffredinol am hyn.
- Gofalwch bod eich plentyn yn mynd i'r ysgol yn brydlon gyda'r llyfrau a'r cyfarpar angenrheidiol am y diwrnod
- Hawliwch Brydau Ysgol am Ddim os ydych yn gymwys
- Anogwch eich plentyn i gymryd rhan mewn gweithgareddau yn y gymuned
- Holwch am y nofio am ddim yn ystod gwyliau'r ysgol ac ewch a'ch plentyn i un o'r sesiynau
- Anogwch eich plentyn i gymryd rhan yn y cyngor ysgol a'r fforymau ysgolion i ofalu bod eu llais yn cael ei glywed
- Cysylltwch gydag un o'r asiantaethau cynnal os ydych mewn trafferthion ac eisiau cymorth gyda'ch teulu
- Cerddwch neu fynd ar gefn beic gyda'ch plentyn i'r ysgol er mwyn eu hannog i wneud hynny eu hunain gyda'u ffrindiau

- Ymchwilio i brentisiaeth fel llwybr gyrfa

Mae Pobl Ynys Môn yn Iach ag Egniol

Y Prif Ffeithiau

Mae gan Ynys Môn boblogaeth sy'n heneiddio. Ar y cyfan mae disgwyliad oes ein poblogaeth yn cynyddu, er bod y disgwyliad oes ar gyfer dynion a merched ar yr Ynys ychydig yn is na'r cyfartaledd at gyfer Cymru. Mae anghydraddoldebau ac amrywiaeth mewn canlyniadau iechyd hefyd yn bodoli rhwng y cymunedau mwyaf amddifadus a'r lleiaf amddifadus. Mae'r galw am wasanaethau iechyd a gofal, a chost y gwasanaethau traddodiadol hynny, yn cynyddu'n sylweddol.

Mae'r themâu sy'n dod i'r amlwg, a'r pwysau sydd arnom, yn golygu na fydd y modelau a'r dulliau presennol o weithredu yn addas ar gyfer y dyfodol. Dinasyddion a theuluoedd fydd yn gyfrifol am ddewis a rheoli'r gefnogaeth a roddir i oedolion a phobl hŷn a'u gofalwyr. Gan hynny byddant yn gallu rheoli eu hiechyd eu hunain a datblygu atebion i ddiwallu eu hanghenion gofal cymdeithasol. Bydd hyn yn eu galluogi, lle bo modd, i gynnal neu adennill eu hannibyniaeth. Er mwyn cyflawni hyn bydd yn rhaid i ni weithio mewn partneriaeth er mwyn hybu gwaith ataliol, ymyraeth gynnar a chyfleoedd cyfartal i bawb o ran iechyd da. Bydd yn rhaid i ni newid y ffordd yr ydym yn darparu gwasanaethau er mwyn sicrhau bod digon o gefnogaeth gyfoethog, amrywiol a theg ar gael.

Dyma rai o'r prif ffeithiau am ein cymunedau:

- Bydd o leiaf 20% o gynnydd yn nifer y bobl hŷn erbyn 2020 a bydd y gyfran yn parhau i gynyddu
- Bydd un o bob tri o bobl 75+ yn dioddef o gyflwr iechyd hirdymor (e.e. methiant y galon, diabetes) erbyn 2020
- Mae iechyd gwaelach yn fwy cyffredin mewn cymunedau amddifadus
- Ar Ynys Môn mae 21 o sefydliadau Gofal Preswyl cofrestredig yn darparu gwasanaethau ar gyfer hyd at 612 o breswylwyr. Mae llai o bobl yn dewis defnyddio gofal preswyl. Dyna'r tueddiad drwy'r wlad i gyd a bu hynny'n gyson am nifer o flynyddoedd. Yn Ynys Môn yn gyffredinol mae gorddibyniaeth ar welyau gofal preswyl ac mae angen datblygu mwy o wasanaethau yn y gymuned
- Mae'r nifer o blant sy'n derbyn gofal ar Ynys Môn wedi cynyddu i'w lefel uchaf. Yn 2011 roedd tros 2,800 o gyfeiriadau i'r gwasanaethau yn arwain at y niferoedd uchaf ar gyfer blant sy'n derbyn gofal (yn 92, sydd yn gynydd o 29.5% ers 2009/10) a'r nifer ar y Gofrestr Warchod Plant (yn 77, sydd yn gynydd o 156% ers 2009/10). Un testun pryder ydi y nifer o gyfeiriadau ble mae trais teuluol yn cael ei ddyfynu fel y brif ffactor gyfrannol, ac yn 2011 roedd 1377 o'r cyfanswm o gyfeiriadau, neu 47.5%, gan yr Heddlu

Mae prif gasgliadau 'Bywyd Môn' yn cynnwys y canlynol:

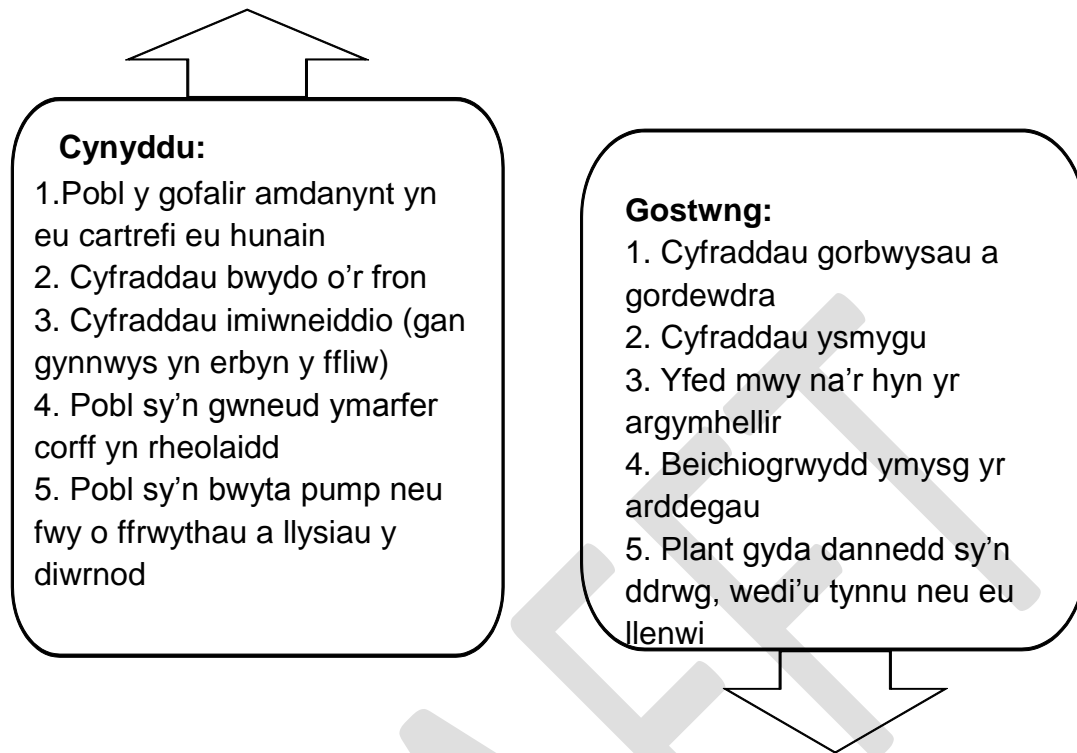
Hybu Ffyrdd Iach o Fyw

- Mae cynnydd yn nifer y dynion a'r merched sy'n yfed mwy o alcohol na'r canllawiau a argymhellir ac yn y nifer sy'n mynd ar sbri
- Mae Ynys Môn yn cofrestru nifer sylweddol uwch na chyfartaledd Cymru o fynediadau i ddynion i'r ysbyty oherwydd cyflyrau sy'n gysylltiedig ag alcohol a chyffuriau
- Nid yw dau o bob tri o boblogaeth Ynys Môn yn ddigon actif yn gorfforol, ac ymhlith plant a phobl ifanc mae lefelau gweithgarwch corfforol yn llawer is ymhlith merched nac ymhlith bechgyn
- Mae chwarter oedolion Ynys Môn, ac un o bob tair merch feichiog, yn ysmegu

Gofal yn y Cartref

- Hybu gwytnwch trwy gefnogi pob plentyn a'u teuluoedd i gael mynediad i ffyrdd iach o fyw ac o chwarae
- Cynnal pobl hŷn a'u gofalwyr i fod yn annibynnol trwy ddarparu gwasanaethau amserol
- Cynyddu'r ddarpariaeth Heneiddio'n Dda sydd ar gael yn y Gymuned.

Mesur ein Llwyddiant

Eich Cyfraniad Chi

- Yfych o fewn y terfynau a argymhellir, sef 21 uned yr wythnos i ddynion, 14 uned i ferched, dau ddiwrnod yr wythnos heb alcohol a dim mynd ar sbri
- Peidiwch ag ysmegu, a pheidiwch â gwneud i blant anadlu eich mwg, yn arbennig mewn ceir. Ewch at eich meddyg, eich fferyllydd neu Dim Smygu Cymru i gael help i roi'r gorau iddi
- Cymerwch y cyfrifoldeb am eich iechyd eich hun a iechyd eich teulu. Ymrwymwch i ymarfer yn rheolaidd ac i fwyta'n dda. Gofynnwch am becynnau gwybodaeth Newid Bywyd, sydd i'w cael am ddim
- Ymunwch â gweithgareddau yn eich cymuned leol, e.e. cysylltwch â'r gwasanaethau hamdden i weld beth sydd ar gael i chi yn lleol neu holwch am gyfleoedd chwarae yn eich ardal
- Bwydwch eich baban o'r fron ac anogwch eraill i fwydo o'r fron
- Gofalwch bod eich plant yn cael eu brechiadau
- Cofrestrwch gyda deintydd a mynd a'ch plant ato yn rheolaidd. Dysgwch nhw i lanhau a fflosio eu dannedd. Dylech osgoi neu yfed llai o ddiodydd siwgr

- Siaradwch efo'ch plant am dyfu i fyny, cydberthynas iach, a rhyw diogel
- Gofalwch eich bod yn derbyn gwahoddiadau sgrinio – gallai arbed eich bywyd. Cysylltwch â'ch Ymarferwr Cyffredinol i gael mwy o wybodaeth
- Ewch am frechiad rhag y fflw os ydych yn tueddu i'w ddal neu os ydych yn ofalydd
- Cadwch lygad ar eich cymdogion oedrannus; cynigwch fynd i siopa iddynt, garddio, neu hyd yn oed alw i mewn am sgwrs. Helpwch nhw i gadw eu cartref yn ddiogel
- Gwirfoddolwch trwy Medrwn Môn

DRAFFET

Mae Ynys Môn yn Ynys lle mae'r iaith Gymraeg a'i diwylliant yn ffynnu

Y Prif Ffeithiau

Yr Iaith Gymraeg

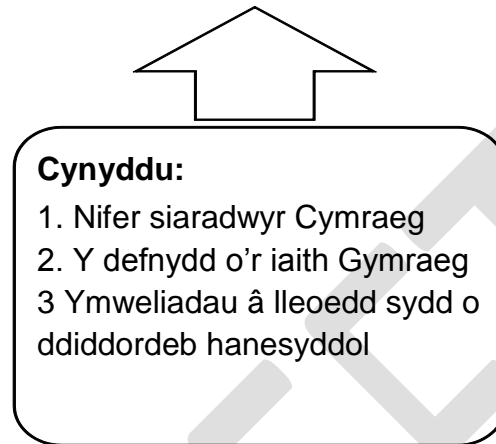
- Mae'r ganran uchaf o siaradwyr Cymraeg ymhlith y garfan 3 i 24 oed, sy'n tanlinellu dylanwad yr addysg ddwyieithog a ddarperir. Ochr arall y geiniog yw mai yn y garfan dros 50 oed y mae'r ganran isaf o siaradwyr Cymraeg oherwydd mewnlifiad pobl o fewn y grŵp oedran hwnnw
- Dros y 30 mlynedd ddiwethaf bu newid sylweddol yng nghyfansoddiad y boblogaeth ac o ganlyniad fe welwn fod 32% o'r boblogaeth wedi cael eu geni y tu allan i Gymru
- Mae nifer y bobl sy'n siarad Cymraeg yn amrywio o gymuned i gymuned yn Ynys Môn. Mae'r ganran uchaf, hynny yw, dros 70%, wedi eu lleoli yng nghymunedau canol yr Ynys. Yn y cymunedau arfordirol dim ond 40% o'r boblogaeth sy'n siaradwyr Cymraeg
- Gallai'r Rhaglen Ynys Ynni effeithio ar yr iaith Gymraeg yn y cymunedau. Gallai Aseiad Effaith iaith ystyried yr effeithiau hyn ac awgrymu ffyrdd o'u lliniaru
- Mae gan Gyngor Sir Ynys Môn Ganllawiau Cynllunio Ategol (SPG) ar 'Gynllunio a'r iaith Gymraeg', sy'n cynnig arweiniad ynglŷn â'r ffordd y bydd y cyngor yn gwneud penderfyniadau ynglŷn â datblygiadau arfaethedig, o ran yr iaith Gymraeg, yn y cyfnod cais cynllunio
- Dim ond un sir arall sydd â nifer uwch nag Ynys Môn o ddisgyblion yng Nghyfnod Allweddol 2 a 3 sy'n derbyn eu hasesiad athro trwy gyfrwng y Gymraeg

Diwylliant

- Mae ystod o wahanol gymunedau a grwpiau yn hybu defnudd o'r iaith Gymraeg, er enghraifft Clybiau Ffermwyr Ifanc, Merched y Wawr a'r Urdd.
- Ymwelodd 271,995 o bobl â llyfrgelloedd yr Ynys yn 2012-13
- Mae llyfrgelloedd cyhoeddus yr Ynys yn rhoi benthyg 300,000 o eitemau bob blwyddyn
- Mae nifer helaeth o nodwedion hanesyddol a phensaernïol Ynys Môn yn cael eu gwarchod trwy fod wedi cael eu dynodi'n arbennig.
- Mae Oriol Ynys Môn yn ganolfan celfyddydau a threftadaeth sy'n cartrefu casgliadau o bwys hanesyddol. Y mae'n cynnal rhaglen o ddigwyddiadau ac arddangosfeydd o ansawdd uchel sy'n denu dros 100,000 o ymwelwyr yn flynyddol
- **Mae cyfleuon i hybu diwylliant a'r iaith drwy gydweithio partneraethol i gynyddu mynediad i safleoedd hanesyddol, henebion a thirweddau**

- Mae Archifau Ynys Môn yn casgu a diogelu dogfennau hanesyddol yn ymwneud ag Ynys Môn ac yn sicrhau eu bod ar gael i unrhyw un sydd eisiau eu gweld

Mesur ein Llwyddiant

Eich cyfraniad chi

- Gall y wefan Dysgu Cymraeg roi gwybodaeth i chi am ymuno â dosbarthiadau Cymraeg yn eich ardal – ffoniwch (01248 383928)
- Gall gwefan Croeso Cymru roi cymorth i chi gefnogi gweithgareddau diwylliannol yn eich ardal leol
- Bydd y wasg leol yn rhoi manylion i chi am ddigwyddiadau diwylliannol a dosbarthiadau nos yn eich ardal

LLE

Dros gyfnod oes y cynllun hwn yr ydym yn cydnabod yr angen i gael effaith gadarnhaol ar warchod a gwella'r amgylchedd a galluogi cymunedau i ffynnu.

Dyma'r meysydd y byddwn yn canolbwyntio arnynt er mwyn gwneud gwahaniaeth:

- **Mae pobl Ynys Môn yn mwynhau amgylchedd cynaliadwy, cyfoethog ac amrywiol**
- **Mae pobl Ynys Môn yn rhan o gymunedau cryf, llewyrchus, cynhwysol ac amrywiol**
- **Mae pobl Ynys Môn yn ddiogel ac yn teimlo'n ddiogel**

Yr hanes tu ôl i'r waelodlin

- Mae Ynys Môn yn ardal sy'n cwmpasu oddeutu 71,100 hectar
- Yn 2010, roedd y boblogaeth oddeutu 68,592. Mae hyn yn ostyngiad o 262 unigolyn ers 2009. Dau awdurdod lleol yng Nghymru sydd â llai o boblogaeth yn eu hardal, sef Merthyr Tudful a Blaenau Gwent
- Mae Yn Ynys Môn yn Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE)
- Mae cyfartaledd prisiau tai fymryn o dan £139,000. Mae canolrif incwm teuluol yn £24,351 a chymhareb prisiau tai i incwm yn 6:1
- Bydd y 55% o'r holl wastraff trefol ar Ynys Môn a aildefyddwyd, ailgylchwyd a/neu gompostiwyd yn 2011/12 y perfformiad pedwerdydd uchaf o awdurdodau lleol yng Nghymru, y targed statudol tymor hir yw i ailgylchu / compostio 70% o wastraff trefol erbyn 2024/25
- Mae Ynys Môn yn un o'r llefydd mwyaf diogel i fyw a gweithio yng Ngogledd Cymry, ac mae troseddu cyffredinol wedi parhau i ostwng er 2007

Mae'r dirwedd yn wledig yn bennaf ac mae'r 200km o arfordir yma, yn cynnwys amrywiaeth eang o draethau tywod a chilfachau creigiog sy'n denu nifer sylweddol o ymwelwyr yn ystod tymor yr haf. Mae'r A55 yn un o ddwy ffordd sy'n cysylltu'r ynys gyda'r tir mawr ac yn galluogi teithwyr a nwyddau i fynd yn ôl ac ymlaen i borthladd Caergybi. Mae gan yr Ynys gysylltiadau rheilffordd, a maes awyr gyda chysylltiadau uniongyrchol â Chaerdydd ac Ynys Manaw dros fisoedd yr haf. Mae pum prif dref ar yr ynys. Y fwyaf ohonynt, o lawer, yw Caergybi sydd â phoblogaeth oddeutu 13,500. Dynodwyd y dasg o adfywio economi'r Ynys a chanolbwyntio ar fuddsoddi mewn cyfleoedd ym maes ynni carbon isel yn brif flaenoriaeth i'r ardal. Mae'r Ynys wedi cael ei dynodi yn Barth Menter er mwyn manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i adfywio.

Mae Ynys Môn yn iseldir yn bennaf, gyda llawer o'r coetiroedd a'r glwyptiroedd blaenorol yn cael eu defnyddio fel tir amaethyddol erbyn hyn. Mae sawl rhan o

200km o arfordir yr ynys wedi cael eu dynodi yn ardaloedd o werth cadwriaethol neu dirweddol, ac maent yn cynnwys rhai o'r ardaloedd twyni tywod gorau yng Nghymru yn ogystal â rhostiroedd a chlogwyni trawiadol. Mae llawer o'r arfordir wedi cael ei ddynodi yn Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol. Mae ansawdd aer a dŵr yr Ynys yn dda.

Mae'r rhagamcanion tywydd ar gyfer Cymru yn awgrymu y bydd hafau yn sychach a gaeafau yn wlypach am y 25 mlynedd nesaf oherwydd newid hinsawdd, a rhwng popeth disgwylir y bydd mwy o law. Mae'r tymheredd hefyd yn debygol o godi. Gall newidiadau ym mhatrwm a lefel glawiad effeithio ar faint o ddŵr sydd ar gael ac ar y galw am ddŵr ar gyfer pobl a'r amgylchedd.

Gan fod Ynys Môn yn ardal wledig yn bennaf, sydd â llai o drwch o boblogaeth na'r rhan fwyaf o awdurdodau lleol eraill yng Nghymru, y mae'n wynebu heriau o ran darparu mynediad i wasanaethau, yn enwedig ar adeg pan fo cyfyngiadau ar arian cyhoeddus.

Beth mae hyn yn ei ddweud wrthym?

I grynhoi, mae'r wybodaeth waelodlin yn yr adran hon yn dweud wrthym:

- Bod diffyg tai fforddiadwy addas yn yr ardal a bod galw am dai cymdeithasol
- Bod angen i ni gynnal cydbwysedd rhwng datblygu'r economi ac amddiffyn yr amgylchedd
- Bod troseddu wedi lleihau yn yr ardal
- Ei bod yn bwysig delio a chynhwysiant ariannol

Gwneud gwahaniaeth:

Mae'r Bwrdd Gwasanaeth Lleol yn ymrwymedig i wneud gwahaniaeth yn y meysydd canlynol:

- Gofalu am amgylchedd naturiol yr Ynys a defnyddio ein hadnoddau mewn ffordd gynaliadwy
- Gofalu bod gennym gymunedau cryfion, sicrhau mynediad i wasanaethau, a sicrhau bod llais pawb yn cael ei glywed
- Helpu unigolion a chymunedau i ddatblygu a chynnal annibyniaeth
- Sicrhau fod Ynys Môn yn le diogel
- Sicrhau bod pob plentyn a phobl ifanc yn iach ac yn byw mewn amgylchedd diogel
- Delio â materion Diogelwch Cymunedol, er enghraifft y niwed a achosir gan alcohol
- Hybu cynhwysiant cymdeithasol er mwyn hwyluso mynediad at gynnyrch a gwasanaethau fforddiadwy
- Darparu cyfleoedd i bobl deithio fel y maent yn ei ddymuno

Mae pobl yn Ynys Môn yn mwynhau amgylchedd cynaliadwy, cyfoethog ac amrywiol

Y Prif Ffeithiau:

Mae'r wiwer goch, y fadfall gribog a rhai tegeiriannau arbenigol yn fwy cyffredin ar Ynys Môn nag mewn llawer rhan o'r tir mawr. Mae 78% o arfordir Ynys Môn wedi cael ei ddynodi yn Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE). Mae llwybr yr arfordir yn cysylltu â 36 o bentrefi arfordirol gan osod sail ar gyfer cylchdaith hir i'w cherdded o amgylch yr ynys. ***Rhai o brif nodweddion Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Ynys Môn yw'r:***

- ***clogwyni isel bob yn ail a thraethau cerrig***
- ***clogwyni calchfaen serth bob yn ail a thraethau tywodlyd gwych***
- ***twyni tywod gyda thraethau***

Mae'r Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol hefyd yn gartref i oddeutu 7,000 o bobl sy'n byw mewn cymunedau creadigol a bywiog. Mae'r cymunedau hyn hefyd yn gyrchfannau gwyliau poblogaidd i'r rhai sy'n dymuno ymlacio ar yr ynys neu gymryd rhan yn yr ystod eang o weithgareddau awyr agored megis cerdded ar hyd 201km (125 milltir) llwybr yr arfordir.

Mae Ynys Môn hefyd gyda statws parc daeareg, 'GeoMôn', sy'n cydnabod cyfoeth daearegol yr Ynys.

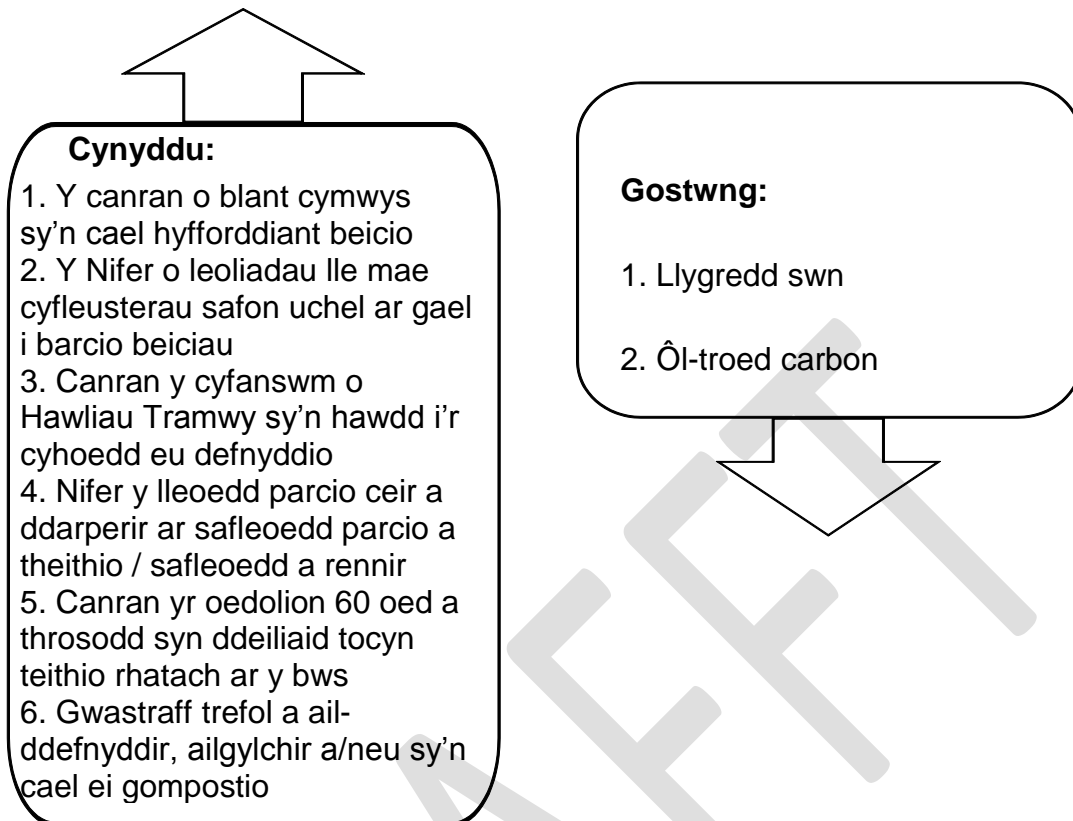
Dynodir Castell Biwmaris yn ogystal fel Safle Treftadaeth y Byd.

Mae ailgylchu yn helpu ein hamgylchedd yma yng Nghymru a thu hwnt – ond hefyd yn arbed arian ac ynni ac yn creu cyflogaeth yn lleol.

Ar lefel genedlaethol mae allyriadau nwyon tŷ gwydr, gyda Charbon Deuocsid yn brif gyfrannwr, wedi cynyddu'n raddol er 2002, ac mae allyriadau yn dal i fod yn broblem ac yn cyfrannu'n sylweddol at newid hinsawdd. Mae diwydiant, tai a thrafnidiaeth y ffyrdd yn brif gyfranwyr at ollyngiadau nwyon tŷ gwydr yn Ynys Môn. Y cyfranwyr mwyaf at allyriadau CO₂ yn Ynys Môn yw diwydiant a gweithgareddau masnachol (54%). Tai (allyriadau tanwydd) yw'r elfen sy'n cyfrannu fwyaf at ôl troed ecolegol Cymru, sef cyfran o 22-27%.

Trwy'r cyfan o ardal Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru, mae Ynys Môn yn bwriadu darparu, hyrwyddo a gwella dulliau trafndiaeth cynaliadwy er mwyn lleihau effeithiau negyddol trafndiaeth ar yr amgylchedd lleol a byd-eang. Mae hyn yn cynnwys gwella ansawdd a darpariaeth trafndiaeth i deithwyr a darparu seilwaith megis parcio a theithio a chynlluniau rhannu car.

Mesur ein Llwyddiant

Eich cyfraniad chi

- Os oes gennych chi ddi-ddordeb mewn gwirfoddoli gyda thîm yr Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol cysylltwch â : (01248) 751877 neu anfonwch ebost at: awlpl@ynysmon.gov.uk
- I gael mwy o wybodaeth am ailgylchu ffoniwch : (01248) 752860
- Ailgylchwch ar eich trothwy – cymerwch fantais o'r gwasanaeth ailgylchu wrth y cwrbyn a ddarparwyd i chwi. Gwnewch yn siwr eich bod yn annog pawb o fewn y tŷ i feddwl am yr eitemau gael eu aildefnyddio neu ailgylchu cyn eu taflu
- Ailgylchu rheolaidd – ymwelwch â un o'r Canolfannau Ailgylchu Gwastraff Domestig fel rhan o'ch arferiad. Mae'r canolfannau ym Mhenesgyn a Gwalchmai yn cynnig amrywiaeth o gyfleusterau er mwyn ailgylchu gwastraff domestig
- Osgoi gwastraff bwyd – cynllunio eich prydau bwyd, gall prynu dim ond beth 'rydych angen a choginio y cyfanswm cywir o fwyd arbed arian i chwi ac yn ogystal lleihau'r cyfanswm o wastraff bwyd
- Siopa craff – ceisiwch brynu dim ond beth sydd angen arnoch. Gallwch leihau'r cyfanswm o fagiâu plastig yn hawdd trwy eu ail-defnyddio neu ddefnyddio 'bag am oes'
- Ymchwiliwch i opsiynau effeithlonrwydd ynni ar gyfer eich cartref
- Cerddwch neu fynd ar gefn beic i'r ysgol neu i'r gwaith / cyfleusterau
- Defnyddiwch drafnidiaeth gyhoeddus / rhannu car

Mae pobl Ynys Môn yn rhan o gymunedau cryf, llewyrchus, cynhwysol ac amrywiol

Y Prif Ffeithiau

Roedd Mynegai Aml-amddifadedd Cymru 2011 yn rhestru dwy ardal yn Ynys Môn ymhlith y rhai mwyaf amddifadus yng Nghymru.

- Yn 2008, barnwyd bod 34.9% o bob tŷ preifat yn dioddef o dlodi tanwydd
- Mae 2000 o deuluoedd ar y rhestr aros ar gyfer tai cymdeithasol (gan gynnwys teuluoedd sy'n dymuno trosglwyddo)
- Mae dros 700 o dai gweigion ar yr ynys wedi bod yn wag am fwy na 6 mis

Mae Partneriaeth Cymunedau yn Gyntaf Môn yn cynnwys saith o Ardaloedd Gynnyrch Ehangach Haen Is [LSOA], sef Morawelon, Porthyfelin 1, Tref Caergybi, Maeshyfyd, London Road a Kingsland yng Nghaergybi yn ogystal â Tudur yn Llangefni. Mae pedair o'r Ardaloedd hyn wedi eu cynnwys ymhlith y 10% uchaf o wardiau mwyaf amddifadus mewn un neu fwy o barthau Mynegai Amlamddifadedd Cymru. Â chymryd y cyfan o'r parthau maent ymhlith y 10 i 20% uchaf ar y rhestr.

Oherwydd y cyfyngiadau ar arian cyhoeddus, a'r rhagolygon am fwy o hynny yn y dyfodol, mae ymgysylltu'n effeithlon gyda'n defnyddwyr gwasanaeth a'n cymunedau yn allweddol er mwyn sicrhau bod adnoddau'n cael eu targedu yn effeithiol a'u cyfuno er mwyn osgoi gwastraff a dyblygu. Gall yr unigolyn gyfrannu at gryfhau ei gymuned trwy gymryd rhan mewn gweithgareddau ymgysylltu er mwyn dylanwadu ar y broses o wneud penderfyniadau, cymryd rhan mewn gweithgareddau gwirfoddol a sefydlu mentrau cymunedol **a chymdeithasol. Gall mentrau o'r fath gyfrannu at gynaliadwyedd cymunedau a gwasanaethau.**

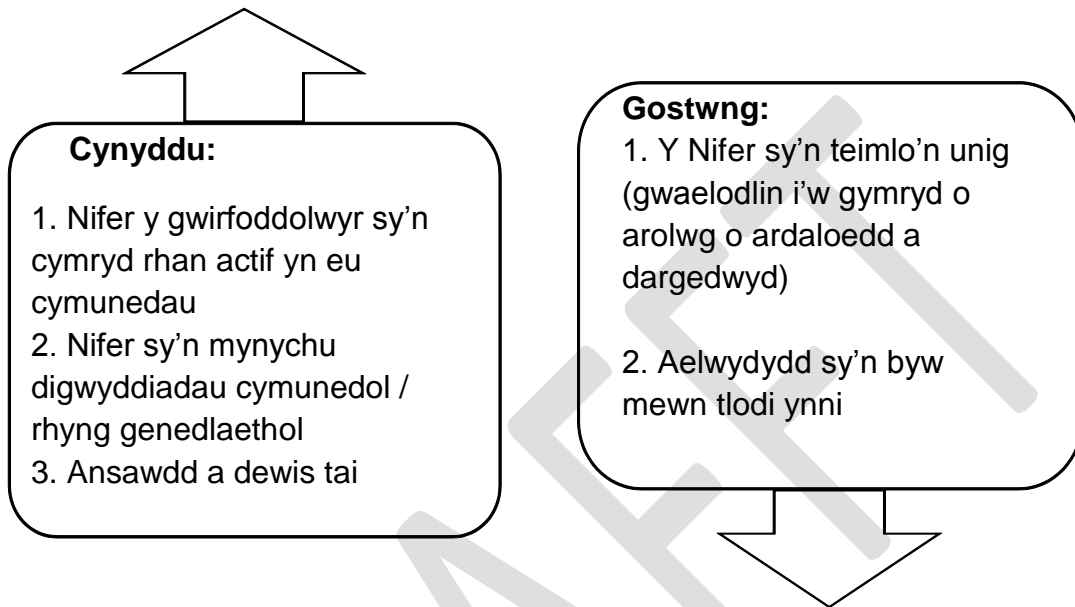
Gellir profi bod amodau byw pobl, o ran ansawdd, addasrwydd a fforddiadwyedd eu tai, eu hamgyffrediad o fro, a'u cydberthynas o fewn y fro honno, yn cael effaith sylweddol ar eu gallu i ddatblygu cymuned gref. Hefyd mae'n rhaid i gymuned gref fod â chysylltiadau trafnidiaeth effeithiol er mwyn manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd gwaith, addysg, iechyd a gwasanaethau. Hefyd mae mynediad at gyfleusterau chwarae, hamdden a gweithgareddau ategol yn cyfrannu at les a gwell iechyd.

Mae cydlynid cymunedol yn hollbwysig er mwyn sicrhau bod perthynas dda yn bodoli rhwng pobl o wahanol gefndiroedd, lle mae amrywiaeth yn cael ei werthfawrogi ac unigolion yn rhannu ymdeimlad o berthyn ac yn gweithio gyda'i gilydd i wneud yr ardal yn well cymdogaeth. Gellir hyrwyddo hyn trwy hybu cysylltiadau rhwng gwahanol genedlaethau, sy'n gwella'r cysylltiad rhwng pobl o wahanol grwpiau oedran sydd, efallai, heb fod â llawer o gysylltiadau eraill. Trwy

rannu sgiliau, profiadau a syniadau gall y ddwy genhedlaeth feithrin gwell dealltwriaeth ohonynt ei gilydd a rhannu sgiliau, profiadau a syniadau.

Bydd y newidiadau arfaethedig i'r system fudd-daliadau yn cael effaith ar deuluoedd ac unigolion yn ein cymunedau.

Mesur ein Llwyddiant

Eich cyfraniad chi

Manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i gymryd rhan mewn digwyddiadau sy'n dod â phobl at ei gilydd.

Manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i gymryd rhan mewn cynlluniau gwirfoddoli - cysylltwch â Medrwn Môn (01248 724944)

Mae Pobl Ynys Môn yn ddiogel ac yn teimlo'n ddiogel

Y Prif Ffeithiau

Mae Diogelwch Cymunedol yn cwmpasu mwy na throseddau ac anrhefn; mae'n cynnwys ystyriaethau ansawdd bywyd a'r angen i fynd i'r afael ag ofn troseddau.

Mae Ynys Môn yn un o'r llefydd mwyaf diogel yng Ngogledd Cymru i fyw a gweithio ac **ers 2007 mae troseddu cyffredinol wedi parhau i ddisgyn** – Ynys Môn yw'r unig sir yng Ngogledd Cymru sydd wedi llwyddo i leihau troseddau flwyddyn ar ôl blwyddyn dros y pum mlynedd ddiwethaf (bu gostyngiad o 4% rhwng 2010 a 2011).

Oherwydd yr hinsawdd economaidd galed bresennol, mae'n rhaid i ni fod yn fwy gwydn nag erioed er mwyn sicrhau bod Diogelwch Cymunedol yn parhau i gael blaenoriaeth.

Roedd canlyniadau Asesiad Strategol Cyntaf Gogledd Cymru yn amlygu chwe Maes Blaenoriaeth Allweddol.

- **TROSEDDAU CAFFAEL DIFRIFOL (SAC)**
Disgrifir Troseddau Caffael Difrifol fel troseddau Lladrad (eiddo personol ac eiddo busnes). Dangosodd Ynys Môn gynnydd mewn troseddau caffael difrifol yn 2011 ac roedd hyn yn cael ei ddangos fel cynnydd o 8.4% ers 2010
- **TRAIS YN ERBYN UNIGOLION**
Mae lefel tebygolrwydd troseddau yn erbyn unigolion yn uwch, ac oherwydd natur y drosedd gall achosi cryn niwed. Er y bu gostyngiad yn nifer y troseddau yn y categori trais yn erbyn unigolion, dyma'r categori lle mae'r ganran uchaf o droseddau ar Ynys Môn, sef 29%. Mae hyn yn cael effaith fawr ar ofni troseddau
- **TRAIS CYSYLLTIEDIG AG ALCOHOL**
O safbwynt y niwed y mae'n ei achosi, mae trais sy'n gysylltiedig ag alcohol yn cael effaith bellgyrhaeddol ar y gymuned. Mae digwyddiadau mewn mannau cyhoeddus yn cyfrannu at ofni troseddau ac mae alcohol hefyd yn ffactor mewn llawer o droseddau rhyw ac mewn un o bob tri o droseddau domestig treisiol. Er bod modd disgrifio'r categori hwn fel un 'sefydlog' o ran nifer y digwyddiadau, mae angen cadw'r categori hwn yn brif ardal flaenoriaeth
- **TRAIS YN Y CARTREF (Math troseddol ac anrhoseddol)**
Mae trais yn y cartref bob amser yn creu'r posibilrwydd o niwed i unigolion a theuluoedd. Mae llawer o achosion o drais yn y cartref sydd byth yn dod i sylw'r awdurdodau ac mae proffil dioddefwyr a throseddwyr yn seiliedig ar yr achosion sydd wedi dod i sylw. Mae Trais yn y Cartref yn effeithio ar ysgolion, gwasanaethau iechyd ac amrywiaeth o asiantaethau eraill heblaw'r rhai sy'n ymateb ar unwaith i ddigwyddiadau

- **YMDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL**

Mae Ymddygiad Gwrthgymdeithasol yn effeithio ar ofni troseddau ac ar Gydlynid Cymunedol. Yn gyffredinol mae'r niwed posibl y gall ymddygiad o'r fath ei achosi yn isel, ond mewn achosion eithafol mae'r niwed posibl i unigolion yn uchel

- **LLEIHAU AILDROSEDDU AC ATAL TROSEDDU**

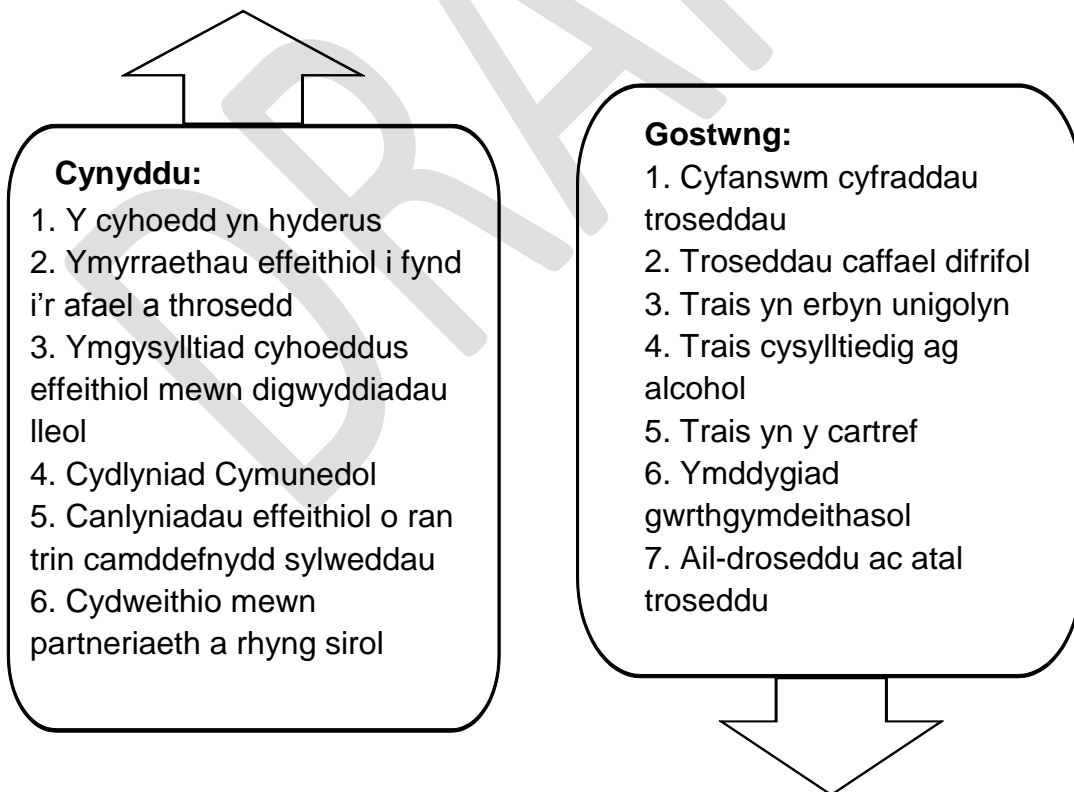
Yn aml, troseddwyr sy'n aildroseddu yw'r troseddwyr mwyaf. Nhw sy'n achosi'r niwed mwyaf i'r gymuned ac mae'n cymryd mwy o adnoddau i gadw rheolaeth arnynt. Bydd lleihau troseddu yn cael effaith eang ym mhob categori o droseddau ac anrhefn. Mae aildroseddu yn creu risg uchel o niwed posibl ym mhob rhan o'r gymuned

Meysydd eraill fydd yn cael eu monitro'n barhaus yn ystod y cyfnod sydd o'n blaen yw troseddau rhyw, troseddau casineb, llosgi bwriadol, camddefnyddio sylweddau a lleihad mewn ofni troseddau.

Mae'n bwysig nodi:-

- Natur drawsbynciol yr ystyriaethau a restrir fel Prif Feysydd Blaenoriaeth
- Y dylwanwad mawr y mae camddefnyddio sylweddau yn ei gael, er enghraifft ar droseddau caffael.
- Roedd problemau alcohol yn aml yn rhan o'r problemau a restrir.

Mesur ein Llwyddiant

Eich cyfraniad chi

- Cymryd rhan mewn cylluniau gwyliadwraeth, er enghraifft Gwarchod Cymdogol, cynlluniau gwarchod siopau a chychod, Cynllun OWL Alert Heddlu Gogledd Cymru – ewch i wefan Heddlu Gogledd Cymru <http://www.owl.co.uk/northwales/>
- Cadw eich cartref yn ddiogel a than warchodaeth (ewch i wefan CSP) <http://www.anglesey.gov.uk/community/community-safety/>
- Dylanwadu ar waith yr heddlu yn eich ardal trwy gysylltu â'ch tîm heddlu cymdogaeth (gallwch gysylltu trwy eich Swyddog Gwasanaeth Cymdogaeth yr Heddlu) http://www.north-wales.police.uk/your_neighbourhood.aspx
- Mynnwch gael dweud eich dweud am flaenoriaethau'r heddlu trwy ymweld â gwefan Balance your Bobbies – gwefan Heddlu Gogledd Cymru <https://balanceyourbobbies.com/>
- Trefnwch i rywun ddod i wirio diogelwch rhag tân yn eich cartef – am ddim! Ffoniwch 0800 169 1234 neu cysylltwch â gwefan Tân ac Achub Gogledd Cymru <http://www.nwales-fireservice.org.uk/>
- Gyrrwch yn ofalus
- Cadwch lygad gofalgwr dros eich cymdogion, yn enwedig rhai a all fod yn fregus heb lawer o hyder cyhoeddus
- Gwirfoddolwch i fod yn aelod o Banel Trosedd ac Atal, a Phwyllgor Trosedd ac Anrhefn yr ardal (Cysylltwch â nhw drwy'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol – 01248 752814)

SWYDDI

Yn ystod cyfnod oes y cynllun hwn rydym yn cydnabod bod angen i ni gael effaith gadarnhaol ar yr economi er mwyn sicrhau cynaliadwyedd yr Ynys.

Dyma'r meysydd y bydd angen i ni ganolbwyntio arnynt i wneud gwahaniaeth:

- **Mae pobl Ynys Môn yn rhan o economi cynaliadwy sy'n ffynnu**
- **Mae Ynys Môn yn manteisio'n llawn o'r holl gyfleuon i fuddsoddi mewn ynni strategol**
- **Mae gan Ynys Môn ddiwydiant twristiaeth llwyddiannus a chynaliadwy**

Yr hanes tu ôl i'r waelodlin:

- Mae gobaith y gall y Rhaglen Ynys Ynni gyfrannu bron i £2.5 biliwn i economi Ynys Môn a Gogledd Cymru dros y 15 mlynedd nesaf, gan ddod a buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol i Ynys Môn
- Ym mis Mawrth 2012, roedd 71.6% o'r bobl oedd yn oed gweithio, mewn gwaith
- Ym mis Awst 2012, roedd 1,834 o bobl yn hawlio lwfans ceiswyr swyddi. Mae hynny yn 4.4% o'r boblogaeth oed gwaith
- Yn 2010 roedd 74.8% o'r swyddi yn seiledig ar y sector gwasanaeth a 25.4% mewn dosbarthu, gwestai a bwytai, sy'n dangos y ddibyniaeth sydd ar y sector cyhoeddus a thwristiaeth
- Ym mis Mawrth 2011, roedd 2,825 o fusnesau cofrestredig yn Ynys Môn. Roedd 74.4% o'r rhain yn fusnesau bach gyda llai na 5 o weithwyr
- Bydd ymfudiad pobl ifanc 16 i 24 oed allan o'r Ynys a mewnfudiad pobl 45 i 64 oed yn cael effaith sylweddol ar weithgarwch economaidd
- Ar sail tymhorol, mae twristiaeth eisoes yn chwistrellu arian y mae ei fawr angen i'r economi lleol (£250 miliwn yn 2011) ac yn cynnal dros 4,000 o swyddi ar yr Ynys
- Mae Ynys Môn yn denu oddeutu 1 miliwn o ymwelwyr i aros ac ychydig dros **0.5 miliwn** o ymweliadau undydd bob blwyddyn
- Mae 42% o ymwelwyr sy'n aros yma am egwyl fer, 31% ar wyliau hirach a 26% ar ail wyliau

I grynhoi, mae'r waelodin wybodaeth yn yr adran hon yn dweud wrthym:

- Bod mwy o gyfleoedd cyflogaeth yn hollbwysig er mwyn adfywio'r Ynys
- Bod angen symud oddi wrth ein gorddibyniaeth ar y sector cyhoeddus am swyddi
- Mor bwysig yw twristiaeth i gynhyrchu incwm i'r Ynys
- Pwysigrwydd y Rhaglen Ynys Ynni

Gwneud gwahaniaeth:

Mae'r Bwrdd Gwasanaeth Lleol yn ymrwymedig i wneud gwahaniaeth yn y meysydd canlynol:

- Creu cyfleoedd gwaith
- Sicrhau fod y sgiliau cywir gan bobl
- Manteisio i'r eithaf ar botensial yr Ynys o ran twristiaeth
- Darparu cefnogaeth i'r rhaglen Ynys Ynni er mwyn ddarparu sylfaen ehangach a chynaliadwy ar gyfer economi'r Ynys yn yr 21ain ganrif
- Sicrhau cydlynu rhwng y Rhaglen Ynys Ynni, y Cynllun Rheoli Cyrchfan a mentrau Adfywio ***i ddarparu cyfleuon gwaith i bobl leol***
- Cefnogi ac annog amrywiaeth mewn busnesau a chyfleoedd i gynyddu cyflogaeth
- Manteisio ar bob cyfle i fuddsoddi mewn cynigion buddsoddi strategol mewn ynni ar Ynys Môn, er mwyn gwireddu ein dyheadau cyfunol
- Hybu delwedd Ynys Môn a'i chryfderau unigryw

Mae pobl Ynys Môn yn rhan o economi cynaliadwy sy'n ffynnu

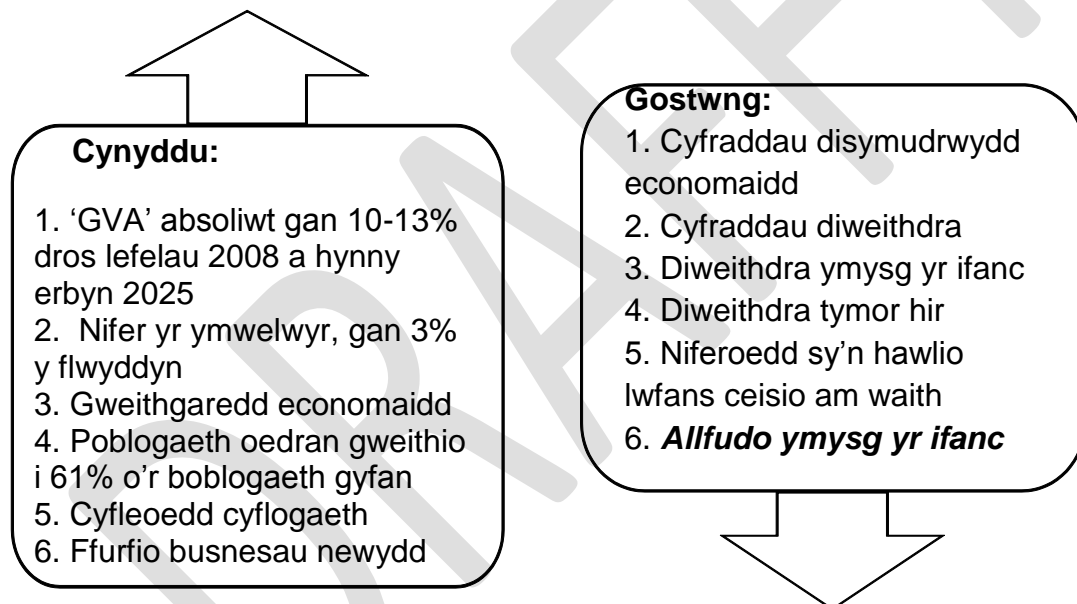
Y Prif Ffeithiau

Bu llawer o sôn am statws ecomomaidd bregus Ynys Môn, ac mae'r Ynys ar hyn o bryd yn wynebu nifer o heriau cymdeithasol ac economaidd mawr. Nid yw'r dirwasgiad ond wedi gwaethygu'r problemau hynny.

Mae cysylltiad uniongyrchol rhwng llewyrch ecomomaidd ardal a lles, iechyd, cyflawniad addysgol, cydlyniad cymunedol ac ansawdd bywyd yn gyffredinol. Mae hynny'n dangos yn amlwg mor hanfodol bwysig yw cynnal adfywiad economaidd parhaus.

Ond mae tueddiadau cymdeithasol, economaidd a demograffig pwysig ar droed, gan gynnwys yr angen i reoli poblogaeth sy'n heneiddio, anweithgarwch economaidd ac allfudiad pobl ifanc o'r Ynys. Rhaid rhoi sylw i'r materion hyn os ydym am weld effaith gadarnhaol ar economi'r Ynys.

Mesur ein Llwyddiant

Eich cyfraniad chi

- Gwneud ymrwymiad i ddatblygu personol a datblygu gyrfa
- Cysylltu gydag Uned Datblygu Economaidd Cyngor Sir Ynys Môn os ydych yn meddwl sefydlu eich busnes eich hun, i gael cyngor a chefnogaeth
- Dylai Mentrau Cymdeithasol a Chyrff Cydweithredol gysylltu â Chanolfan Gydweithredol Cymru i gael cymorth a chyngor busnes am ddim
- Cefnogi busnesau bach lleol, canolfannau trefol a digwyddiadau lleol
- Cefnoi pob gweithgaredd i gynnal diwylliant a phob amgylchedd Cymraeg ffyniannus
- Bod yn llysgennad i'r Ynys er mwyn adlewyrchu'r Ynys ar ei gorau

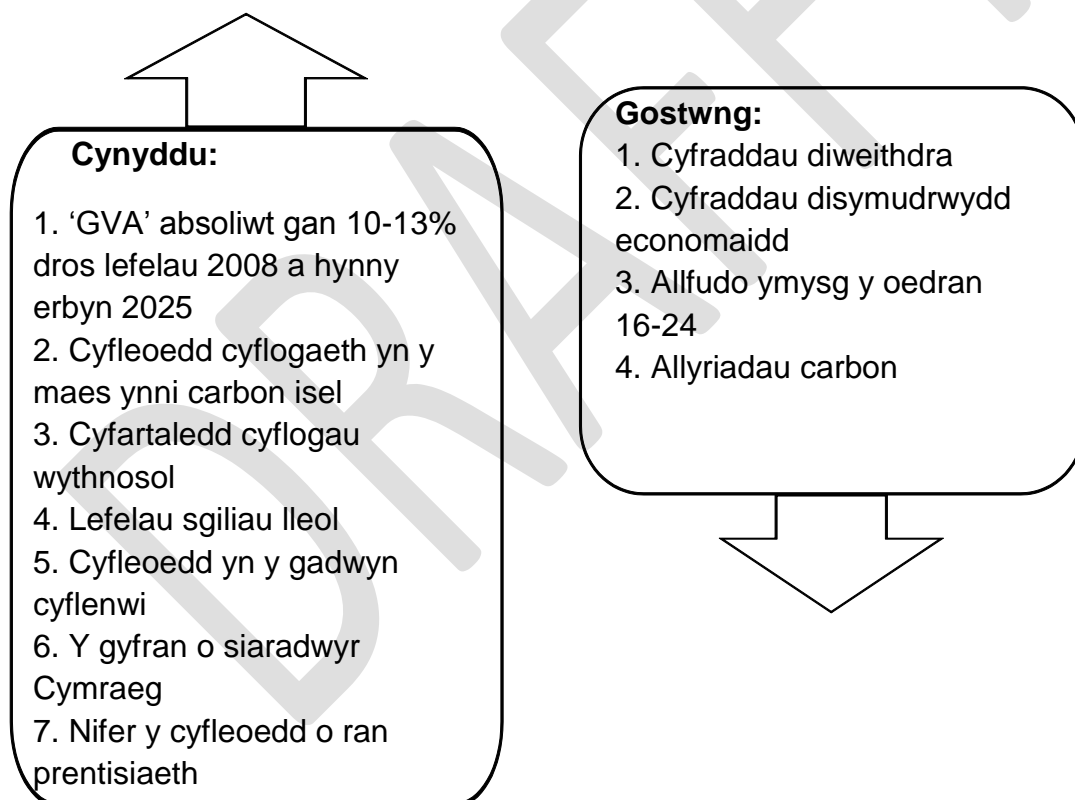
Mae Ynys Môn yn manteisio'n llawn o'r holl gyfleuon i fuddsoddi mewn ynni strategol

Ni ellir gorbwysleisio maint, amrywiaeth a phwysigrwydd y Rhaglen Ynys Ynni i ddyfodol cymdeithasol ac economaidd Ynys Môn. Bu'r farchnad ynni yn bwysig i economi'r Ynys am amser maith, ac mae'n hollbwysig bod Ynys Môn yn parhau i fod yn rhan hanfodol o gynhyrchu ynni carbon isel y Deyrnas Unedig.

Mae'r Rhaglen Ynys Ynni yn gyfle unwaith mewn oes i fanteisio ar gynlluniau buddsoddi a photensial datblygu y sector ynni carbon isel ar Ynys Môn. Mae maint y buddsoddiad arfaethedig yn sylweddol iawn ac yn cynnig cyflogaeth sylweddol, cadwyn cyflenwi a chyfleoedd i wneud lles i gymunedau.

Bydd y Rhaglen Ynys Ynni hefyd yn ysgogi newid diwylliannol a newid mewn ymddygiad, gan sicrhau datblygu economaidd cynaliadwy, cydlynid cymdeithasol, a gwelliant yn ansawdd bywyd preswylwyr yr Ynys.

Mesur ein Llwyddiant

Eich cyfraniad chi

- Cyfrannu at y gweithgareddau ymgynghori / ymgysylltu â'r cyhoedd mewn perthynas â phob cynnig mawr i fuddsoddi mewn ynni
- Fel cyflogwr ystyried cymryd prentisiaid ymlaen

Mae gan Ynys Môn ddiwydiant twristiaeth llwyddiannus a chynaliadwy

Y Prif Ffeithiau

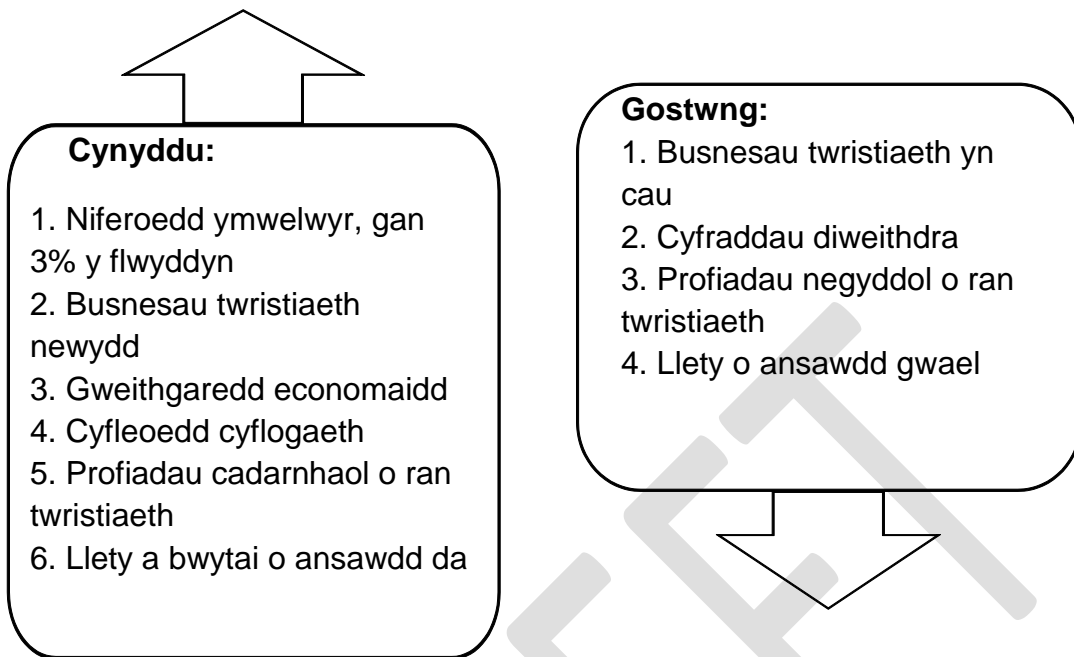
Mae Twristiaeth yn weithgaredd pwysig ar Ynys Môn ac mae'n cyfrannu'n sylweddol at lewyrch ariannol ac ansawdd bywyd yr Ynys. Ar hyn o bryd mae Twristiaeth yn cynhyrchu refeniw o £250 miliwn y flwyddyn i'r economi lleol ac yn darparu cyflogaeth i dros 4000 o bobl. Hanfod poblogrwydd Ynys Môn fel cyrchfan i ymwelwyr yw amgylchedd naturiol yr Ynys a'i harfordir atyniadol.

Mae'r Cyngor Sir yn ymrwymedig i Reoli Cyrchfan ac mae'n arwain partneriaeth ar y cyd rhwng y sector cyhoeddus a'r sector preifat i gyd-gysylltu agwedd strategol tuag at dwristiaeth ar yr Ynys. Mae Rheoli Cyrchfan yn broses o gyd-gysylltu pob agwedd sy'n cyfrannu at brofiadau cadarnhaol yr ymwelydd o'r gyrchfan, gan roi ystyriaeth i anghenion ymwelwyr, trigolion lleol, busnesau a'r amgylchedd.

Yn ddiweddar mae'r Cyngor wedi mabwysiadu Cynllun Rheoli Cyrchfan sy'n ddatganiad o fwriad ar y cyd gyda rhanddeiliaid allanol. Mae'n egluro swyddogaethau gwahanol bartneriaid ac yn nodi camau penodol y byddant yn eu gweithredu, gan ddyrannu adnoddau a fydd ar gael trwy Gynllun Darparu cytunedig.

Mae Twristiaeth yn ddiwydiant cymhleth, sy'n cwmpasu'r sectorau cyhoeddus, preifat a thrydydd sector – yn ogystal â'r gymuned leol. Trwy weithio ar eu pen eu hun yn unig, ni all busnesau lleol reoli a chynnal twristiaeth ar draws cyrchfan gyfan. Yn yr un modd mae llawer o asiantaethau cyhoeddus yn cyfrannu mewn gwahanol ffyrdd at ddatblygu a rheoli twristiaeth.

Mesur ein Llwyddiant

Eich cyfraniad chi

- Gall busnesau twristiaeth ar Ynys Môn gymryd rhan yn y Bartneriaeth Cyrchu Môn (mae 11 cynrychiolydd o'r sector fasnach wedi cael eu hethol yn ddiweddar);
- Helpu i wella delwedd Ynys Môn fel cyrchfan fodern sy'n dod yn fwy a mwy cystadleuol – y lle i'w ddewis!
- Cysylltu â'r Tîm Rheoli Cyrchfan i gael manylion pellach (01248 752450 neu dmp@anglesey.gov.uk).

Ymgysylltu â chi

Mae'r cynllun yn seiliedig ar yr angen i weithio gyda'n gilydd i wneud gwahaniaeth ac i sicrhau dyfodol bywiog a chynaliadwy i Ynys Môn a'i thrigolion.

I ofalu ein bod yn diwallu'r anghenion ac yn deall ym mhle i flaenoriaethu mae angen i ni glywed oddi wrthy ch chi ac i chwithau gymryd rhan.

Chi hefyd yw'r allwedd i wneud i hyn ddigwydd, a gallwch helpu pethau i newid er gwell trwy gymryd gofal o'ch cymdogion, defnyddio bag am oes a chymryd rhan mewn gweithgareddau ymgysylltu.

Siaradwch efo ni

Rydym eisiau gwybod beth ydych chi'n ei feddwl o'r cynllun a beth sy'n bwysig i chi.

Sut i ymateb

Bydd y broses hon yn rhoi cyfle i ni wrando ar farn y bobl sy'n byw ar Ynys Môn neu'n ymweld â'r Ynys, er mwyn sicrhau ein bod yn canolbwyntio ar y blaenoriaethau cywir i ddarparu'r canlyniadau gorau i bob un ohonom. Byddwch yn cael y newyddion diweddaraf yn rheolaidd i ddweud pa cynnydd a wnawn yn erbyn y blaenoriaethau a restrwyd.

Os nad ydych yn dymuno i ni gyhoeddi eich enw neu gyfeiriad, gadewch i ni wybod yn ysgrifenedig pan yn anfon eich ymateb os gwelwch yn dda. Byddwn wedyn yn eu blancio hwy allan.

Angen ychwaneg o wybodaeth neu gopi o'r ddogfen mewn fformat arall?

Cysylltwch gyda'r Uned Bolisi trwy e-bost: cymuned@ynysmon.gov.uk neu drwy ffonio 01248 752561

Atodiad 1

EGWYDDORION Y CYNLLUN INTEGREDIG SENGL

Nodir isod y prif egwyddorion a fydd yn sail i'r Cynllun Integredig Senogl:

DATBLYGU CYNALIADWY

Mae hyn yn golygu gwella lles economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol pobl a chymunedau, a sicrhau gwell ansawdd bywyd i'n cenhedlaeth ni a chenedlaethau'r dyfodol. Gwneir hyn:

- Mewn ffyrdd sy'n hybu cyfiawnder cymdeithasol a chyfleoedd cyfartal
- Mewn ffyrdd sy'n hybu'r amgylchedd naturiol a diwylliannol ac yn parchu ei derfynau – dan ddefnyddio dim mwy na'n cyfran deg o adnoddau'r ddaear a chynnal ein treftadaeth ddiwylliannol
- Mewn ffyrdd sy'n lliniaru effeithiau newid hinsawdd ac yn addasu mewn ymateb iddo
- Mewn ffyrdd sy'n sicrhau canlyniadau cadarnhaol i gymunedau lleol ac i'r amgylchedd yn sgil pob datblygiad mawr, trwy leihau eu drwg-effeithiau a sicrhau buddion economaidd a chymunedol

CYDRADDOLDEB A HAWLIAU DYNOL

Mae hyn yn golygu chwarae teg i bawb ac yn canolbwyntio ar ddwyn unrhyw gamwahanïaethu i ben, hybu cyfleoedd cyfartal a meithrin cydberthynas dda rhwng gwahanol unigolion a chymunedau.

CONFENSIWN Y CENHEDLOEDD UNEDIG AR HAWLIAU'R PLENTYN

Mae hyn yn ymwneud â gofalu bod anghenion plant a phobl ifanc yn cael eu cydnabod, bod gwasanaethau priodol yn cael eu darparu iddynt, a bod eu llais yn cael ei glywed a'u hawliau'n cael eu parchu.

YR IAITH GYMRAEG A'I DIWYLLIANT

Sef, sicrhau bod yr iaith Gymraeg a'r Saesneg yn cael eu trin yn gyfartal. Dylai'r iaith Gymraeg a'i diwylliant gael ystyriaeth briodol fel rhan o asesiad anghenion strategol ar gyfer y Cynllun a dylai unrhyw ddeilliannau a nodir gael eu cynnwys yn y Cynllun.

YMGYSYLLTU Â DINASYDDION

Sef gwrando ar lais dinasyddion a chymunedau fel ffordd rymus o ddeall ym mhle y mae cyfundrefnau yn methu ac ym mhle y mae diffyg cydgysylltu rhwng darparwyr gwasanaeth yn gwastraffu adnoddau, a sicrhau bod canlyniadau'n cael eu gwella yn sgil hynny.

CYNGHORAU TREF A CHYMUNED

Sef sicrhau bod Cynghorau Tref a Chymuned yn bartneriaid allweddol wrth bennu blaenoriaethau ar gyfer yr Ynys.

CYDWEITHIO YN EFFEITHIOL

Sef sicrhau bod y prif bartneriaid yn gweithio gyda'i gilydd i wneud y gorau o'r adnoddau sydd ar gael ac yn delio â'r ystyriaethau mawr sy'n wynebu'r Ynys.

DRAFT

Atodiad 2

Cwestiynau Cyffredin?

Beth yw'r Bwrdd Gwasanaeth Lleol?

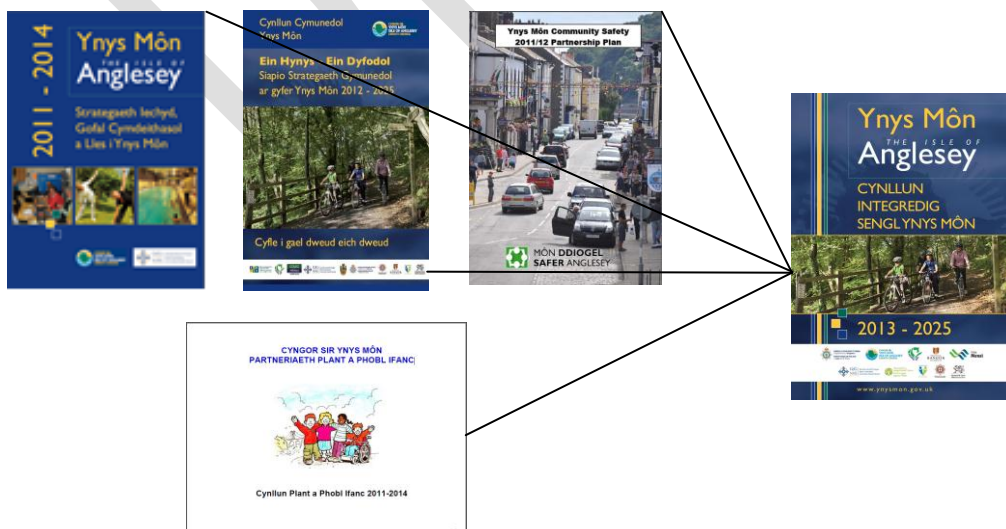
Mae'r Bwrdd Gwasanaeth Lleol yn cynnwys Cyngor Sir Ynys Môn, cynrychiolwyr yr Heddlu, Iechyd, Gwasanaethau Gwirfoddol, Y Gwasanaeth Tân ac Achub, y sectorau Addysg Bellach ac Addysg Uwch ac 'Un Llais Cymru' sy'n cynrychioli Cyngorau Tref a Chymuned. Ei ddiben yw gweithredu fel tîm strategol a blaengar sy'n arwain yn lleol er mwyn cydweithio i wella canlyniadau a darpariaeth gwasanaeth i bobl Ynys Môn.

Pam cynhyrchu Cynllun Integredig Lleol?

Mae Llywodraeth Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i ni gynhyrchu Cynllun Sengl Integredig erbyn 1 Ebrill 2013 er mwyn symleiddio'r trefniadau lleol, gan leihau dyblygu a rhyddhau adnoddau. Ar hyn o bryd rydym yn cynhyrchu'r 4 cynllun statudol lleol canlynol:

- Strategaeth Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles
- Strategaeth Gymunedol
- Cynllun Plant a Phobl Ifanc
- Cynllun Diogelwch Cymunedol

Bydd y cynlluniau hyn yn cael eu cyfuno ac yn cael eu disodli gan un cynllun hirdymor llyfn:

Beth yw'r cysylltiad rhwng y Cynllun Integredig Sengl a Chynllun Datblygu Lleol ar y cyd Ynys Môn a Gwynedd ?

Y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd a'r Cynllun Integredig Sengl fydd y ddau brif gynllun strategol ar gyfer yr ardal. Bydd y Cynllun Integredig Sengl yn gosod y weledigaeth strategol gyffredinol ar gyfer yr Ynys ac yn nodi sut y bydd gwahanol gyrff a phartneriaethau yn gweithio gyda'i gilydd i gyflawni'r deilliannau strategol a ddynodir.

Ar sail gadarn o dystiolaeth ac ymgysylltiad gyda chymunedau lleol ac amrywiaeth o gyrff eraill sydd â diddordeb, bydd y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd yn pennu polisiau a chynigion defnyddio tir Ynys Môn, Y cynlluniau hyn fydd yn rhoi arweiniad ar gyfer datblygu a defnyddio tir ac adeiladau ar yr Ynys rhwng 2012 a 2012. Bydd Y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd yn sefydlu un strategaeth ofodol a fydd yn cario awdurdod statudol, gan gyfarwyddo sut y bydd deilliannau gofodol y Cynllun Integredig Sengl yn cael eu gwireddu o ran defnyddio gofod.

Gan hynny mae'r ddau gynllun yn dibynnu ar ei gilydd.

Sut fyddwn ni'n atebol am wireddu'r Cynllun?

Bydd partneriaid y Bwrdd Gwasanaeth Lleol yn atebol am gyflawni'r Cynllun yn effeithiol. Gwneir hynny trwy bennu pa deilliannau, dangosyddion a mesurau perfformiad fydd yn cael eu defnyddio i fesur perfformiad. Bydd adroddiad cryno yn cael ei gynhyrchu yn flynyddol a bydd yn cynnwys adroddiad cytbwys am yr hyn a gyflawnwyd ac am effeithiolrwydd dros y flwyddyn flaenorol. Bydd cynnydd hefyd yn cael ei werthuso trwy drefniadau craffu lleol a gan Swyddfa Archwilio Cymru.

Beth yw Gweithio ar y Cyd yn Rhanbarthol?

Er mwyn cyflawni disgwyliadau Llywodraeth Cymru bod Awdurdodau Lleol yn cydweithredu gyda'i gilydd fe wnaethpwyd rhywfaint o waith yn rhanbarthol ac yn isranbarthol i leihau nifer y partneriaethau. Yn ystod y misoedd nesaf bydd y partneriaethau presennol yn cael eu llyfnhau a'u lleihau, ac fel rhan o'r rhaglen ddiwygio hon bydd Byrddau Gwasanaeth Lleol Gwynedd a Môn yn uno. Bydd hyn hefyd yn golygu y bydd Cynllun Integredig Lleol yn cael ei gynhyrchu ar gyfer Ynys Môn a Gwynedd yn ystod 2013/14.

Atodiad 3

Gwaith Partneriaeth – Astudiaethau Achos

Rydym wedi llunio cyfres o astudiaethau achos er mwyn dangos enghreifftiau i chi o'r ffordd yr ydym eisoes yn gwneud gwahaniaeth ar lefel partneriaeth. Fel partneriaid, byddwn yn parhau i weithio gyda'n gilydd i wella ansawdd bywyd ein dinasyddion a'n cymunedau.

SUT YR YDYM YN GWNEUD GWAHANIAETH

'Ynys Ynni'

Mae'r Rhaglen Ynys Ynni yn ymdrech ar y cyd rhwng nifer o randdeiliaid o fewn y sectorau cyhoeddus a phreifat sy'n gweithio mewn partneriaeth i roi Ynys Môn yn rheng flaen ymchwil a datblygu, cynhyrchu a gwasanaethu ym maes Ynni. Gallai potensial economaidd hynny fod yn enfawr.

Rhagwelir y gallai'r rhaglen gyfrannu £2.5 biliwn at economi Ynys Môn a Gogledd Cymru dros y 15 mlynedd nesaf, Trwy harneisio cymysgedd cyfoethog o ffrydiau ynni, gan gynnwys ynni niwclear, ynni gwynt ar y môr, llanw, biomas, ac ynni haul (ynghyd â gwasanaethau cysylltiedig) mae hyn yn gyfle pwysig i hyrwyddo newid cadarnhaol yn lleol o safbwynt economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol.

Mae'r Rhaglen Ynys Ynni yn cwmpasu llawer mwy na'r diwydiant Ynni ei hun, ac mae'n rhedeg drwy bob agwedd ar fywyd y cymunedau yn Ynys Môn a Gogledd Cymru, gan ddarparu cyfleoedd i wella'r seilwaith trafndiaeth, tai, twristiaeth a chyfleusterau hamdden.

Canolfan Ymwelwyr y Deyrnas Gopr

Mae Canolfan Ymwelwyr y Deyrnas Gopr yn fenter mewn cydweithrediad rhwng gwahanol randdeiliaid o'r sectorau cyhoeddus, preifat a thrydydd sector sy'n gweithio mewn partneriaeth i osod Amlwch yn gadarn ar y map fel lle y mae'n rhaid mynd i'w weld.

Lansiwyd y ganolfan ymwelwyr newydd hon yn swyddogol ar 5 Gorffennaf 2012 gan Huw Lewis AC. Mae'r ganolfan yn dweud yr hanes sut yr oedd yr Ynys ar un adeg yn brif gynhyrchydd copr y byd.

Mae Mynydd Parys, ger Amlwch wedi bod yn cael ei fwyngloddio am oddeutu pedair mil o flynyddoedd, yn ôl i'r Oes Efydd. Yn ystod y 18fed ganrif a'r unfed ganrif ar bymtheg hi oedd y gloddfa gopr fwyaf yn y byd a phan oedd yn ei bri roedd 2,000 o bobl yn gweithio ynddi.

Cloddiwyd o dan ddaear yno am y tro diwethaf ar ddechrau'r 20fed ganrif ac mae'r ganolfan newydd yn rhan o brosiect mawr i ddiogelu a hyrwyddo ei threftadaeth. Amcangyfrifir y bydd 15,000 o bobl yn ymweld â'r Deyrnas Gopr yn ei blwyddyn gyntaf.

Adeiladwyd y ganolfan ar safle'r hen Finiau Copr, lle storiwyd copr ar y cei cyn ei lwytho ar longau ym Mhorth Amlwch i'w allforio dros y byd i gyd. Mae arddangosfa ddehongliadol yn rhoi cip ar fwyngloddio copr yn Amlwch a'r ffordd y ffurfiwyd yr ardal gan y diwydiant.

Mae'r prosiect yn un o 24 arianwyd gan Brosiect Twristiaeth Treftadaeth Cadw, a gefnogir gan arian Ewropeaidd trwy Lywodraeth Cymru, yn ogystal â chefnogaeth y Cyngor Sir a chronfa Môn a Menai, sy'n dod i gyfanswm o £554,000 o fuddsoddiad. Cefnogwyd y prosiect gan y gronfa Loteri Treftadaeth hefyd, gyda chymorthdal o £497,000.

Byw'n Iach

Nod y Cynllun Cenedlaethol i Atgyfeirio Cleifion i Wneud Ymarfer Corff yw hybu annibyniaeth trwy annog oedolion i reoli salwch a chyflyrau iechyd cronig, Mae'r cynlluniau hyn yn cael ei darparu'n llwyddiannus ar sail partneriaeth. Mae'r Rhaglen Atgyfeirio Cleifion i Wneud Ymarferion Generig a'r Rhaglen Adferiad y Galon yn derbyn cleifion sy'n cael eu hatgyferio atynt oherwydd problemau neu gyflyrau tebyg i golli pwysau, diabetes, hyperdensiwn a thrawiadau ar y galon.

Mae'r Tîm Cenedlaethol Atgyfeirio Cleifion i Wneud Ymarfer Corff yn trefnu sesiynau mewn ystafelloedd ffitrwydd yn ogystal â sesiynau grŵp eraill, er enghraifft Pilates, adferiad trwy nofio a chylchedau ymarfer. Yn ogystal a hybu adferiad mae'r rhaglen yn ceisio annog cleifion i ddeall eu cyflwr iechyd – ac yn rhoi anogaeth iddynt, gobeithio, i wneud dewis annibynnol i fabwysiadu ffordd iach o fyw ac ymarfer.

Celfyddydau yn y Gymuned

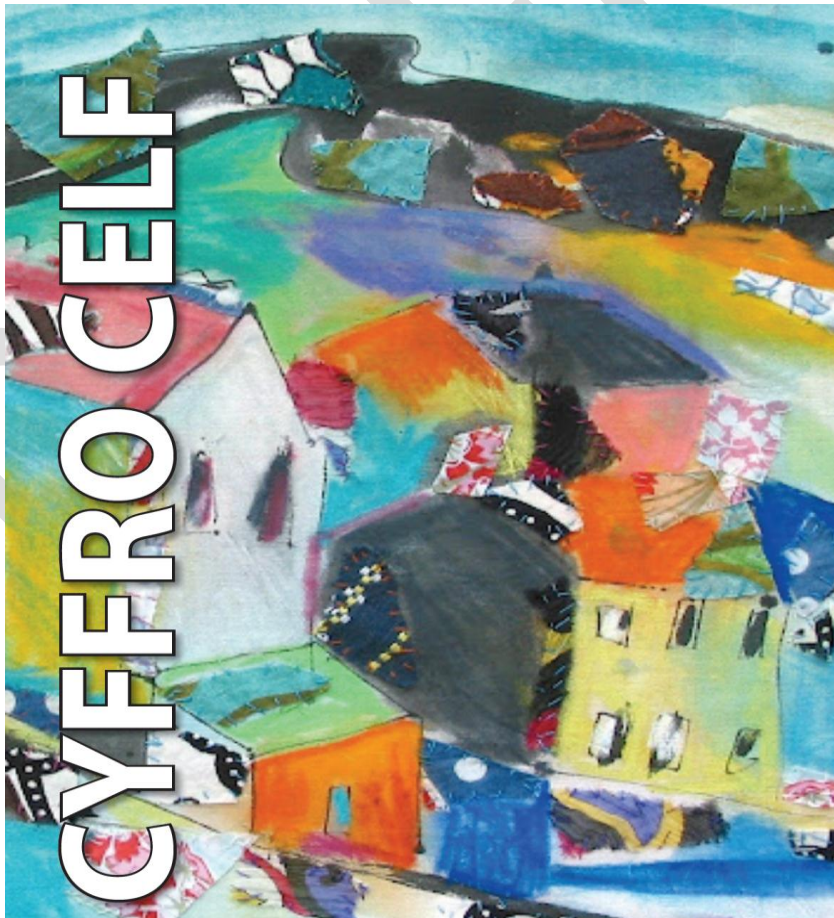
Nod 'Cyffro Celf', a lansiwyd ar 11 Medi, 2012, yw galluogi pobl i ddysgu Cymraeg wrth ddysgu am Gelf.

Mae 'Cyffro Celf' yn darparu adnoddau ar gyfer dosbarthiadau llawn o unigolion sy'n dysgu Cymraeg neu'n siaradwyr Cymraeg sy'n dymuno gloywi eu hiaith. Gellir defnyddio'r adnoddau hyn yn y dosbarth ac yn Oriel Ynys Môn.

Mae'r rhan fwyaf o'r paentiadau a ddefnyddir fel adnoddau ar gyfer 'Cyffro Celf' yn rhan o gasgliad Oriol Ynys Môn, ac yn enwog drwy'r byd, ond cafwyd caniatad i ddefnyddio enghreifftiau o gasgliadau eraill hefyd.

Mae celf yn rhan bwysig o ddiwylliant Cymru ac am flynyddoedd lawer bu artistiaid blaengar yng Nghymru yn ymgyrchu i godi proffil Celf yng Nghymru. Mae rhai o'r artistiaid hynny yn perthyn i 'Cyffro Celf' ac mae'r prosiect yn cyfrannu at y nod hwnnw.

Trwy ennill rhywfaint o ddealltwriaeth am gelf y mae'n bosibl gwerthfawrogi a mwynhau lluniau a cherfluniau am yr hyn ydynt, gan ddysgu am ein hiaith a'n diwylliant yr un pryd.
(gyda chaniatad Catrin Williams)

‘Cynllun Tro Da Benllech a’r Cylch’

Mae Cynllun Tro Da Benllech a’r Cylch yn un o 5 Cynllun trafndiaeth gan grwpiau gwirfoddol yn Ynys Môn a dyma’r cynllun mwyaf o’i fath yng Ngogledd Cymru. Y mae’n gysylltiol â’r Gymdeithas Trafnidiaeth Gymunedol ac yn derbyn ei chefnogaeth.

Mae’r cynllun y enghraifft rhagorol o bartneriaeth a gweithgarwch cymunedol yn gweithio er budd pawb. Mae Cyngor Sir Ynys Môn wedi darparu cefnogaeth barhaol i’r cynllun gan gynnwys arian diweddar am offer Technoleg Gwybodaeth. Sefydlwyd y grŵp yn y flwyddyn 2000 gyda chymorth gan Medrwn Môn, sef Cyngor Gwirfoddol y Sir, ac yn ddiweddar fe ddathlodd y grŵp 12 mlynedd o weithredu. Yn ystod y 12 mlynedd y bu’n gweithredu y mae gyrrwyr y grŵp wedi gyrru pellter cyfatebol i fynd o amgylch y ddaear dros 9 gwaith!

Mewn wythnos arferol bydd y Cynllun Tro Da yn derbyn dros 190 o geisiadau am gymorth, gan ysgogi 50 o wirfoddolwyr i gyfrannu oddeutu 200 o oriau a gyrru 2,000 o filltiroedd.

Nod cyffredinol y Cynllun Tro Da yw gwella “Lles ac Ansawdd Bywyd” yn y gymuned trwy ddarparu gwasanaethau nad yw asiantaethau eraill yn eu cynnig ar hyn o bryd. Yr amcanion yw hybu lles y gymdogaeth yn gyffredinol, ac yn arbennig budd yr henoed, pobl fregus neu bobl sy’n gaeth i’w cartrefi, a chynnig cysur i bobl sy’n dioddef o henaint, salwch neu anhwylder.

Mae gan y Cynllun Tro Da dîm o yrrwyr gwirfoddol sy’n darparu trafndiaeth i bobl er mwyn iddynt allu defnyddio gwasanaethau hanfodol. Mae gwirfoddolwyr yn cael eu recriwtio o’r ardal leol ac mae’r cynllun yn cynnig cludiant i ddefnyddwyr gwasanaeth fynd i’r Ysbyty, y Feddygfa, at y Deintydd a’r Optegydd ac yn y blaen. Mae’r cynllun yn cynnig rhai gwasanaethau eraill yn yr ardal hefyd, gan gynnwys mynd a chŵn am dro, ymweld â phobl, helpu gyda gwaith papur, siopa a gwasanaeth casglu.

Gofalu am ein Hamgylchedd

Ar Ynys Môn mae'r Tocwyr Penwyn, aelodau gwirfoddol o Grŵp Cerddwyr Ynys Môn, wedi bod yn gweithio am bŵm mlynedd i wella'r amgylchedd lleol ar gyfer cerdded ac i ddangos sut y gall cysylltiadau da rhwng gwirfoddolwyr lleol Cymdeithas y Cerddwyr a'r Awdurdod Lleol ddwyn ffrwyth i bob cerddwr yn ogystal â helpu'r Grŵp Cerddwyr i gyflawni ei nodau.

Mae'r llun yn dangos criw o weithwyr gwirfoddol yn gosod darn newydd o lwyfan cerdded ar hyd rhan gwlyb o lwybr cyhoeddus ger Nant y Sebon, Moelfre. Yn yr achos yma roedd y llwyfan a ddefnyddir yn rhan o'r rhodfa esgynedig a oedd gynt yng Ngwarchodfa Natur Leol Nant y Pandy yn Llangefni. Pan adferwyd rhan o'r rodfa esgynedig barnwyd bod rhai o'r byrddau yn addas i'w defnyddio, a gwnaethpwyd defnydd da ohonynt yn y lleoliad hwn.

Mae hon yn enghraifft ragorol o ymrwymiad a chydweithrediad rhwng Cymdeithas y Cerddwyr yn Ynys Môn a'r adrannau Hawliau Tramwy / Gwasanaethau Cefn Gwlad o fewn Cyngor Sir Ynys Môn.

Cymunedau Mwy Diogel

Mae Bws Allgyrchu Symudol Ieuenctid y Groes Goch Brydeinig yn wasanaeth sydd wedi ei saernïo i ddiwallu anghenion lleol gan ddefnyddio asesiadau o anghenion er mwyn ymateb i anghenion pob cymuned yn unigol.

Nod cyffredinol y gwasanaeth yw gweithio gyda phobl ifanc rhwng 11 a 18 oed mewn ardaloedd anghysbell ar draws yr ynys, i hybu diwylliant diogel a chadarnhaol mewn cymunedau. Mae tîm o fudiadau a gwirfoddolwyr lleol yn cynnig cymorth, cefnogaeth, gwybodaeth a chanllawiau am ystod o wahanol bynciau. Mae'r prosiect yn gweithio gyda grwpiau o bobl ifanc a dargedir ac wedyn yn symud ymlaen i gymuned arall.

Er 2010, mae dros 100 o bobl ifanc wedi cael eu hachredu neu dderbyn tystysgrifau am y gwaith a ddarperir gan y gwasanaeth. Hyd at ddiwedd Mawrth 2012 roedd y prosiect wedi cyrraedd 8,194 o bobl ifanc yn Ynys Môn er 2004/2005 a chafodd hyn effaith sylweddol ar leihau ymddygiad gwrthgymdeithasol ymhlith yr ifanc.

Mae lle yn y bws ar gyfer hyd at 12 o bobl, gan gynnig system fodern o adloniant a chyfrifiaduron, gan gynnwys system sain technoleg uchel, mynediad i'r rhyngwyd, teledu sgrin fflat a chegin fechan i gynnig diodydd.

GEIRFA

AGAP	Adran Gwaith a Phensiynau
AGGC	Arolygaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru.
Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol - AHNE	Tirweddau gwerthfawr gyda chymeriad nodedig a harddwch naturiol sydd mor eithriadol ei bod er budd i'r genedl eu diogelu yw Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE).
Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth	Arolwg cyfunol ystadegol ar aelwydydd yw'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth.
Ardaloedd Gynnyrch Ehangach Haen Is (LSOA)	Dyluniwyd yr ardaloedd hyn gan y Swyddfa Ystadegau Cenedlaethol er mwyn cael cysondeb o ran niferoedd y boblogaeth a sefydlogrwydd daearyddol, a hynny er mwyn gallu cymharu ardaloedd bychan dros amser. Fodd bynnag, mae niferoedd y boblogaeth rhwng Ardaloedd Lleol yn amrywio'n sylweddol.
BIPBC	Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr.
Bwrdd Lleol Diogelu Plant ('LSCB')	Mae Byrddau Lleol Diogelu Plant yn rhoi cyfrifoldeb statudol ar bob ardal i gael y mecanwaith yma mewn lle. Bellach, y BLIDP yw'r brif system ymhob ardal yn y wlad i ddod a sefydliadau at ei gilydd i gytuno ar gydweithio er mwyn diogelu a hyrwyddo lles plant. Pwrpas y gwaith partneriaethol yma yw bod yn atebol i'w gilydd a sicrhau bod diogelu plant yn parhau i fod yn flaenoriaeth uchel ar draws y rhanbarth.
Bywyd Môn	Trosolwg yw Bywyd Môn o asesiad anghenion o'r prif ffactorau sy'n dylanwadu ar ansawdd bywyd unigolion a chymunedau ar Ynys Môn.
CAB	Cyngor ar Bopeth.
Canllawiau Cynllunio Ategol (CCA)	O bryd i'w gilydd mae'r Cyngor yn paratoi canllawiau cynllunio ategol (CCA) i roi cyngor a chanllawiau mwy manwl na'r hyn sydd yn y Cynllun Datblygu ei hun ar bynciau unigol. Gellir defnyddio CCA hefyd i wneud y brif ddogfen yn haws i'w defnyddio.
CLILC	Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru.

CO2	Carbon Deuocsid.
Cydlyniad Cymunedol	Cyfeirir at gydlyniad cymunedol fel “agosatrwydd” a chwllwm agosrwydd rhwng aelodau cymunedau, y “glud” sy’n dal cymuned gyda’i gilydd. Gall hyn olygu bod pawb yn cytuno o ran ystyr diwylliant.
Cydweithio	Gweithio ar brosiect ar y cyd gydag un arall neu rai eraill yw cydweithio.
CyMAL	Mae CyMAL yn helpu i hyrwyddo a diogelu diwylliant a threftadaeth Cymru trwy gefnogi amgueddfeydd, archifau a llyfrgelloedd.
Cynlluniau Gweithredu	Amserlenni ar gyfer yr hyn yr ydych eisiau ei gyflawni dros gyfnodau penodol yw cynlluniau gweithredu.
Cynllun Rheoli Cyrchfan	Partneriaeth twristiaeth ffurfiol sy’n cynnwys Cyngor Sir Ynys Môn a phartneriaid eraill megis Partneriaeth Twristiaeth Gogledd Cymru a ‘Croeso Cymru’ Llywodraeth Cymru er mwyn creu partneriaeth ffurfiol ar gyfer gwella cyfathrebu a chydweithio.
Dangosyddion Pynciau Craidd	Mae’r dangosydd pynciau craidd yn cynrychioli’r canran o ddisgyblion sy’n ennill lefel 2 neu uwch yn Saesneg neu Gymraeg (iaith gyntaf), a chyfuniad o fathemateg a gwyddoniaeth.
Draig Ffynti	Cynulliad i blant a phobl ifanc yng Nghymru yw’r Ddraig Ffynti. Mae’n galluogi plant a phobl ifanc yng Nghymru i gael gwrandawriad gan y Llywodraeth ac eraill sy’n gwneud penderfyniadau am bolisïau a gwasanaethau sy’n effeithio ar eu bywydau.
Geoparciau Bydeang	Mae geoparciau’n cael eu hadnabod a’u hyrwyddo gan UNESCO (Sefydliad Addysgol, Gwyddonol a Diwylliannol y Cenhedloedd Unedig), a’r Rhwydwaith Geoparciau Ewropeaidd. Mae Ynys Môn yn cael ei chydabod yn rhyngwladol fel Geoparc ac yn cynnwys rhyw 720 cilomedr sgwâr o dir ynghyd â 201 cilomedr o arfordir.
Gwaelodlin	Gwaelodlin yw man cychwyn a ddiffinnir yn glir ac a ddefnyddir fel mesur neu gyfrif, neu leoliad a ddefnyddir fel sail i wneud cymhariaeth.

Gwerth Crynswth Ychwanegol (GVA)	Yn ôl Ystadegau Cenedlaethol – mae Gwerth Crynswth Ychwanegol ('GVA') yn mesur cyfraniad pob cynhyrchydd unigol i'r economi, diwydiant neu sector yn y DU.
Menter Môn (yn cynnwys Menter Iaith Môn)	Sefydlwyd Menter Môn yn 1995 i gyflawni rhaglenni datblygu gwledig yr Undeb Ewropeaidd. Mae'n gwmni trydydd sector gyda bwrdd cyfarwyddwyr yn cynnwys cynrychiolwyr o'r sector preifat, gwirfoddol a chymunedol
Mynegai Aml-Amddifadedd Cymru 2011	Mynegai Aml-Amddifadedd Cymru yw'r mesur swyddogol o ran amddifadedd mewn ardaloedd bach yng Nghymru. Mae'n fesur cymharol o grynhoed amddifadedd ar lefel ardaloedd bach.
'NEET'	Term generig ar gyfer unigolion rhwng 16 a 18 oed sydd ddim mewn addysg, gyflogaeth na hyfforddiant.
Newid Hinsawdd	Newid mewn patrymau hinsawdd fyd-eang neu ranbarthol, o ganlyniad gan fwyaf i lefelau cynyddol o garbon deuocsid atmosfferig a gynhyrchir trwy ddefnyddio tanwydd ffosiledig.
Ôl-troed Carbon	Y carbon deuocsid a ledaenir o ganlyniad i ddefnyddio tanwydd ffosiledig.
Parth Menter	Mae Parthau Menter yn cynnig mentrau penodol i ddenu busnesau newydd i brif leoliadau.
Rhwydwaith Dysgu 14-19	Mae'r Rhwydwaith 14-19 rhanbarthol yn sicrhau bod holl anghenion addysgol, hyfforddiant, cyflogaeth a chefnogaeth pobl ifanc yn cael eu diwallu ac eu bod wedi'u paratoi'n addas ar gyfer anghenion cyflogaeth lleol.
Sustrans	Mae Sustrans Cymru yn gweithio gyda chymunedau, ysgolion gweithleoedd a'r rhai sy'n llunio polisïau er mwyn hyrwyddo cerdded, beicio a chlodiant cyhoeddus fel opsiynau eraill realistig yn hytrach na defnyddio car ar gyfer teithio dydd i ddydd.

Tlodi	Yn ôl Strategaeth Tlodi Plant Cymru, tlodi yw cyfnod hir heb ddigon o adnoddau i allu fforddio bwyd, amodau byw neu gyfleusterau rhesymol neu allu cymryd rhan mewn gweithgareddau sy'n cael eu cymryd yn ganiataol gan eraill o fewn eu cymdeithas. Mae Mesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010 yn diffinio tlodi fel aelwydydd sy'n derbyn llai na 60% o'r incwm canolfrifol yn y DU.
Trydydd Sector	Y sector gwirfoddol neu'r sector cymunedol (hefyd y sector dielw).
TWF	Mae TWF yn cynnig cyngor rhad ac am ddim i rieni ar fagu plant yn ddwyieithog o'r diwrnod cyntaf.

DRAFT

Canlyniad Strategol – Mae bob plentyn a pherson ifanc ar Ynys Môn yn cyrraedd ei lawn botensial

Rydym am:		Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
		Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
1	<p>Darparu pob plentyn ar Ynys Môn gyda dechrau teg mewn bywyd fel y gallant gyrraedd eu llawn botensial</p>	<p>Nifer y lleoedd gofal plant o ansawdd uchel</p> <p>Cyrhaeddiad addysgol yn 7 mlwydd oed</p> <p>Nifer yr amgylcheddau cefnogol o dan y cynllun Croesawu Bwydo o'r Fron.</p> <p>Nifer yr ymholiadau i'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd.</p>	<p>Nifer y plant dan 5 oed sydd â phydredd deintyddol</p>	<ul style="list-style-type: none"> Datblygu a gweithredu Strategaeth Cymorth Blynnyddoedd Cynnar ar gyfer plant, gan gynnwys y rhai ag anableddau Datblygu darpariaeth gofal plant sydd o ansawdd uchel ac sy'n diwallu anghenion y plant a'r rhieni ac i ddatblygiad y Strategaeth Gofal Plant. Bydd pob lleoliad gofal plant Dechrau'n Deg o ansawdd uchel. Bydd pob plentyn mewn lleoliad gofal plant Dechrau'n Deg fod yn rhan o'r Cynllun Strategaeth Gwên Bydd pob plentyn mewn lleoliad gofal plant Dechrau'n Deg fod yn rhan o'r Cynllun cyn-ysgol lach a Chynaliadwy Gweithredu Strategaeth Cymorth i Deuluoedd sy'n darparu cymorth i deuluoedd mewn cymunedau lleol ar gyfer lles plant, pobl ifanc a'u teuluoedd. Cymryd camau ataliol i wella canlyniadau i blant a theuluoedd Gwella mynediad at y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd 	<p>Dechrau'n Deg</p> <p>BIPBC</p> <p>AGGCC</p> <p>Trydydd Sector</p>	X	X	X	X

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
2	<p>Sicrhau bod yr holl blant a phobl ifanc, gan gynnwys y rhai sydd fwyaf bregus, gyda'r sgiliau a'r hyder i'w paratoi ar gyfer oedolaeth a chyflogaeth ar Ynys Môn</p> <p>Perfformiad gwell ym mhob cyfnod allweddol.</p> <p>% Heb for mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant (NEET)</p> <p>Presenoldeb yn yr ysgol</p> <p>Nifer y bobl ifanc yn y Gwasanaeth Cyfiawnder leuenctid yn cael mynediad 25 awr o addysg,</p> <p>hyfforddiant neu gyfleoedd gwaith</p> <p>Nifer y disgyblion 16 oed sy'n ennill cymwysterau medrau allweddol.</p> <p>% Yn cyflawni L2 + yn CA4.</p>	<p>Nifer yr absenoldebau o ysgolion oedd heb eu hawdurdodi.</p> <p>Nifer y gwaharddiadau parhaol a'r rhai am chyfnod penodol</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sicrhau bod y ddarpariaeth cwricwlwm yn diwallu anghenion pobl ifanc ac yn rhoi cyfle i'r holl bobl ifanc ennill achrediad yn y medrau allweddol. Hyrwyddo gweithio aml-asiantaethol ac aml-wasanaeth i sicrhau bod dysgwyr yn goresgyn rhwystrau i addysg. Sicrhau parhad yn natblygiad dwyieithog y disgybl ar draws pob cyfnod allweddol. Darparu cefnogaeth ddwys ar gyfer unigolion y nodwyd eu bod yn debygol o fod yn 'NEET' (heb fod mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant) 	<p>Coleg Menai</p> <p>Prifysgol Bangor</p> <p>Gwasanaeth Cyfiawnder leuenctid</p> <p>BIPBC</p> <p>Rhwydwaith Dysgu 14-19</p> <p>Potensial</p> <p>Heddlu Gogledd Cymru</p> <p>Gyrfa Cymru</p>	X	X	X	X

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
3	<p>Sicrhau bod pob plentyn a pherson ifanc ar Ynys Môn yn iach ac yn teimlo'n ddiogel</p> <p>Nifer y bobl ifanc sydd â phroblemau iechyd meddwl.</p> <p>Nifer y plant sy'n cael eu himiwneiddio'n llawn</p> <p>Nifer o blant a phobl ifanc sy'n derbyn cefnogaeth o ran ymwybyddiaeth am gamddefnyddio alcohol a sylweddau</p> <p>Nifer y bobl ifanc y nodwyd bod ganddynt broblemau pwysau</p>	<p>Nifer y cyfeiriadau mewn perthynas â bwlio mewn ysgolion</p> <p>Nifer y plant sy'n derbyn gofal mewn lleoliadau gofal y tu allan i'r Sir</p>	<ul style="list-style-type: none"> Parhau i ddatblygu'r rhaglen lles meddyliol ac emosiynol mewn ysgolion Gweithredu strategaeth lles sy'n mynd i'r afael ag ysmegu, camddefnyddio sylweddau, gordewdra ymhlith plant, iechyd rhywiol. Sicrhau bod pob plentyn a phobl ifanc mewn anhawster yn ymwybodol o ble i gael cymorth a chefnogaeth Lleihau nifer y plant a phobl ifanc sydd mewn perygl o niwed sylweddol Gwella mynediad i wasanaethau ar gyfer plant a phobl ifanc aydd ag anabledau. Datblygu darpariaeth i sicrhau bod pob person ifanc yn gallu cael mynediad ac yn mwynhau chwarae, hamdden, chwaraeon a gweithgareddau diwylliannol o'u dewis er mwyn gwella eu lles corfforol ac emosiynol 	<p>Rhieni / Gofalwyr</p> <p>Iechyd Cyhoeddus Cymru</p> <p>Cymunedau 'n Gyntaf</p> <p>Heddlu Gogledd Cymru</p> <p>BIPBC</p> <p>Trydydd Sector</p>	X	X	X	X

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
4 Yr holl blant a phobl ifanc yn cael cyfle i gymryd rhan ac yn cael eu parchu	Nifer y staff sy'n mynychu Hyfforddiant Cyfranogiad Cyfranogiad o fewn grŵpiau bregus		<ul style="list-style-type: none"> Sicrhau bod cyfranogi ac eiriolaeth yn rhan annatod o ddatblygu'r gweithlu Pob partner i adolygu eu gweithdrefnau llywodraethu i sicrhau cyfranogiad plant a phobl ifanc. Sicrhau bod Hawliau Plant a Phobl Ifanc yn ystyriaeth annatod o waith y Cyngor a'i bartneriaid Gwella ystod ac ansawdd y wybodaeth sy'n addas ar gyfer plant a phobl ifanc 	Trydydd Sector Draig Ffyndi Comisiynydd Plant Cymru Cyngorau Cymuned	Cyllid yn ansicr			
					Cyllid yn ansicr			
					X	X	X	X
					x	x	x	x

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
5	Pob plentyn a pherson ifanc ar Ynys Môn yn cael eu cefnogi ac yn byw mewn cartref a chymuned diogel	<p>Nifer y digwyddiadau Gwrthgymdeithasol gan bobl ifanc yn y gymuned</p> <p>Nifer y damweiniau traffig ar y ffordd sy'n ymwneud â phobl ifanc.</p> <p>Nifer y teuluoedd a phobl ifanc bregus sy'n byw mewn llety dros dro.</p> <p>Nifer y mynediadau cyntaf i system Cyfiawnder Ieuencid</p>	<ul style="list-style-type: none"> Parhau i wella cefnogaeth aml-asiantaethol a chefnogaeth ataliol ar gyfer grwpiau bregus Datblygu ymhellach y gwasanaethau iechyd meddwl a gwasanaethau cefnogi camddefnyddio sylweddau Parhau i gefnogi rhaglen Cyffuriau ac Alcohol mewn Ysgolion Hyrwyddo diogelwch ar y ffordd a mentrau diogelwch personol 	<p>Heddlu Gogledd Cymru</p> <p>Gwasanaeth Tan ac Achub BIPBC</p> <p>Gwasanaeth cyfiawnder Ieuencid LSCB</p> <p>Rhieni / gofalwyr</p>	X	X	X	X

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)							
6	Sicrhau nad yw plant a phobl ifanc dan anfantais gan dlodi	<p>Niferoedd sy'n defnyddio e-ffurflenni</p> <p>Niferoedd sy'n manteisio ar eu hawl i gael prydau ysgol am ddim (PYD)</p> <p>Cynnydd yn nifer y disgyblion PYDd ennill L1 a L2 + ar ddiwedd CA4</p>	<p>Nifer y bobl ifanc sydd heb fod mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant ('NEET')</p> <p>Nifer y disgyblion sy'n gadael addysg amser llawn heb gymhwyster cymeradwy</p> <p>Nifer y teuluoedd sy'n byw mewn llety dros dro</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hyrwyddo ac annog yn llawn brydau ysgol am ddim Nodi rhaglenni cefnogi teuluoedd tlotach i ennill cymwysterau Datblygu a gweithredu strategaeth gwrth-dlodi ar gyfer plant a phobl ifanc Datblygu Strategaeth Llety Pobl Ifanc Gwella mynediad i wybodaeth am wasanaethau ar draws Ynys Môn 	<p>Gyrfa Cymru</p> <p>BGLL</p> <p>Rhieni / Gofalwyr</p> <p>Cymunedau'n Gyntaf</p> <p>Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuencid</p> <p>Trydydd sector</p> <p>BIPBC</p> <p>Cymdeithasau Tai</p>	X	X	X	X

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)							
7	Mae plant a phobl ifanc yn derbyn profiadau dysgu o safon uchel yn y math cywir o raglenni addysgol	Gwell perfformiad ar ddiwedd CA2	Gostyngiad yn y gost fesul pen ar draws y gwasanaeth	Datblygu rhaglen moderneiddio ysgolion sy'n darparu'r amgylchfyd dysgu gorau posibl i'r holl ddisgyblion a'r staff.		X	X	X	X
8	Datblygu cwricwlwm alwedigaeth perthnasol	Nifer y dysgwyr yn cymryd rhan mewn cwricwlwm sy'n gysylltiedig ag ynni		Datblygu academi galwedigaethol er mwyn ymateb i anghenion hyfforddiant yr Ynnys Ynni	Coleg Menai Horizon	X			
9	Cynyddu nifer y prentisiaethau	% o ddysgwyr yn mynd i brentisiaethau		Codi proffil prentisiaethau fel llwybr at gyflogaeth broffesiynol	Coleg Menai CSYM Gyrfa Cymru	X	X	X	X

Canlyniad Strategol – Mae pobl yn Ynys Môn yn iach ac yn egnïol – rhan un: gwella iechyd (i gael ei addasu gan y Grŵp Model Môn) *IG (dyddiadau cynllun gweithredu l'w gadarnhau)

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prifartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
1 Gwella iechyd a lles: Bod pobl o bob oed sy'n byw ar Ynys Môn yn iachach		<p>Nifer y Babanod sy'n cael eu geni dan bwysau</p> <p>Nifer y babanod sy'n marw ar enedigaeth</p>	<ul style="list-style-type: none"> Cefnogi gostwng tlodi mewn teuluoedd <ul style="list-style-type: none"> Rheoli dyledion / gallu i drin arian Sicrhau bod mwy o bobl yn cael y budd-daliadau y mae ganddynt yr hawl iddynt Hyrwyddo mynediad i addysg, hyfforddiant a gwaith Darparu gofal plant hwylus a fforddiadwy Canolbwyntio gwasanaethau ac ymgysylltu â'r cymunedau mwyaf difreintiedig yng Ngogledd Cymru, h.y., gyfrannol i'r angen Darparu ymyrraeth systematig byr ar gyfer rhoi'r gorau i ysmegu (menywod a'u partneriaid / teuluoedd) Cefnogi'r ymgyrch i leihau i ba raddau y mae babanod yn agored i fwg ail-law drwy sicrhau bod cartrefi, ceir, lleoedd chwarae ac ardaloedd cyhoeddus eraill yn ddi-fwg Cyflwyno dulliau systematig i leihau beichiogrwydd heb ei gynllunio, gan gynnwys beichiogrwydd yn yr arddegau Gwasanaethau wedi'u targedu ar gyfer pobl ifanc sy'n agored i niwed (e.e., plant sy'n derbyn gofal; rhieni sy'n camddefnyddio cyffuriau / alcohol) 		*IG	*IG	*IG	*IG

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
			<ul style="list-style-type: none"> • Datblygu a gweithredu dull systematig o ran gofal cyn beichiogi gan gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> ○ Maeth (gan gynnwys asid ffolig) ○ Rheoli pwysau iach a diogel ○ Cyngor a chefnogaeth i roi'r gorau i ysmegu ○ Ymyrraeth fer mewn perthynas ag alcohol ○ Cyngor ynghylch cyffuriau (rhai anghyfreithlon a phresgripsiwn) ○ Imiwneiddiad (rwbela, ffliw tymhorol) ○ Atal niwed i blant gan bobl ifanc sy'n cael mynediad i nwyddau â chyfyngiadau oedran ○ Gweithio gyda busnesau a'r cyhoedd er mwyn sicrhau safon glendid uchel a diogelwch cyflenwi dŵr yfed preifat er mwyn atal a rheoli clefydau hysbysadwy a trosglwyddadwy • Darparu gofal cyn geni o ansawdd uchel i bob menyw <ul style="list-style-type: none"> ○ Maeth drwy gydol y bechiogrwydd ○ Rhoi'r gorau i ysmegu (ymyriadau byr ac atgyfeirio) ○ Ymyrraeth Byr Alcohol ○ Rheoli pwysau iach a diogel ○ Pryder / iselder / rheoli straen 		*IG	*IG	*IG	*IG

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
	% y mamau sy'n bwydo o'r fron pan mae'r babi yn 1, 3 a 6 mis Cyfraddau imiwneiddio	Nifer y plant sy'n marw dan 5 oed	<ul style="list-style-type: none"> Darparu gwasanaethau ymwelwyr iechyd sy'n cynnig ymyraethau i gefnogi: <ul style="list-style-type: none"> Bwydo o'r fron Bwydo babanod Maeth i'r teulu cyfan Imiwneiddio Lleihau ysmegu ymysg rhieni a theuluoedd cyfan Atal anafiadau Lleihad yn y camddefnydd o gyffuriau ac alcohol ymysg rhieni Adnabod arwyddion iselder ar ôl geni yn fuan a thrin y cyflwr Cefnogi rhieni / teidiau a neiniau / teuluoedd estynedig i ddylanwadu'n gadarnhaol o ran ysmegu, maeth a chamddefnyddio alcohol Gweithredu rhaglenni imiwneiddio i gwrdd â thargedau cenedlaethol Dull partneriaeth systematig a chydlynol o wella cyfraddau bwydo o'r fron ac ennill achrediad UKBFI ar gyfer gwasanaethau dwys a chymunedol Sefydlu grwpiau cefnogaeth cymheiriaid ar gyfer bwydo o'r fron Recriwtio adeiladau megis caffis i fod yn rhan o'r cynllun Croesawu Bwydo o'r Fron a rhoddi cyhoedduswydd i'r cynllun 	BIBC CSYM Sector Gwirfoddol	*IG	*IG	*IG	*IG

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
		Y nifer ar gyfartaledd o ddannedd drwg neu ddannedd â llenwad ymysg plant 5 oed	<ul style="list-style-type: none"> Darparu rhaglenni iechyd y geg ar gyfer yr holl blant oed cyn ysgol Sicrhau bod gwasanaethau deintyddol hwylus ar gael 		*IG	*IG	*IG	*IG
	<p>% yr oedolion sy'n cwrdd â'r canllawiau o ran gweithgaredd (5x30)</p> <p>% o oedolion sy'n bwyta mwy o ffrwythau a llysiau (5 y diwrnod)</p>	Y nifer o blant ac oedolion sydd dros eu pwysau / yn ordedw	<ul style="list-style-type: none"> Gweithredu dulliau ysgol gyfan sy'n cefnogi lles corfforol gan gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> Bwyta'n iach a sgiliau coginio, a gweithgaredd corfforol Darparu cyfleoedd i bob plentyn gael profiad o chwarae datblygiadol <ul style="list-style-type: none"> Darparu rhaglenni aml-agweddol sy'n seiliedig yn y gymuned a theuluoedd i reoli pwysau a gordewdra Darparu mynediad i wasanaethau ar gyfer cynyddu lefelau gweithgaredd corfforol Cefnogi gweithredu Cynllun Gordewdra Gogledd Cymru Darparu mynediad i wasanaethau ar gyfer rheoli pwysau Darparu mynediad i wasanaethau ar gyfer cynyddu lefelau gweithgaredd corfforol 		*IG	*IG	*IG	*IG

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
			<ul style="list-style-type: none"> • Annog mwy o bobl i fod yn fwy heini drwy weithredu Creu Cymru Egnïol • Gweithredu rhaglenni i gefnogi maeth da mewn pobl hŷn ac atal diffyg maeth 					
	Cynydd yn y crynodeb o'r sgôr cydran meddwl SF-36 (mae sgôr uwch yn nodi gwell iechyd meddwl)		<ul style="list-style-type: none"> • Gweithredu dulliau ysgol gyfan sy'n cefnogi lles meddyliol gan gynnwys <ul style="list-style-type: none"> ○ Hunan hyder a gwydnwch emosiynol ○ Rhaglenni gwrth-fwlio • Datblygu gwasanaethau sy'n canolbwyntio ar deuluoedd er mwyn galluogi adnabyddiaeth ac ymyrraeth gynnar • Cefnogi 'llythrennedd iechyd' ymysg plant, pobl ifanc ac oedolion 		*IG	*IG	*IG	*IG

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
		Cyfraddau o ran pobl ifanc o dan 18 oed sy'n cael eu cludo i'r ysbyty oherwydd anafiadau	<ul style="list-style-type: none"> • Nodi meysydd risg uchel a sicrhau creu parthau traffig 20mya • Darparu gwasanaethau diogelu plant effeithiol a pharhau i sefydlu mesurau diogelu plant yn gadarn yn yr holl wasanaethau • Gweithredu gwasanaethau cydlynol aml-asantiaethol gwell ar gyfer grwpiau o blant a phobl ifanc sy'n agored i niwed, gan gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> • Plant sydd wedi'u gwahardd o'r ysgol • Plant sy'n derbyn gofal / sy'n gadael gofal • Pobl ifanc nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant • Troseddwyd ifanc • Gofalwyr ifanc • Plant a phobl ifanc sydd ag anabledd • Darparu gwasanaethau sy'n canolbwyntio ar leihau'r niwed o ymddygiadau y mae risg ynghlwm â nhw: <ul style="list-style-type: none"> • Camddefnydd o alcohol ac yfed yn drwm mewn pyliau • Camddefnyddio sylweddau • Cynnig Ymyraethau Alcohol Byr i rieni / neiniau a theidiau / aelodau estynedig o'r teulu i gefnogi ymddygiad sy'n gosod esiampyl 		*IG	*IG	*IG	*IG
					*IG	*IG	*IG	*IG

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
		Beichiogrwydd ymysg merched ifanc yn eu harddegau ac o dan 18 oed	<ul style="list-style-type: none"> Rhoi addysg ynghylch rhyw a pherthnasau ym mhob ysgol Sicrhau mynediad cyfartal i wasanaethau iechyd rhywiol ac atal cenhedlu gan gynnwys cynlluniau cardiau C a gwasanaethau yn seiliedig yn yr ysgolion 		*IG	*IG	*IG	*IG
		<p>Cyfraddau marwolaethau (Cyflyrau Cronig)</p> <p>Nifer y marwolaethau y gellir eu priodoli i ysmegu</p> <p>Cyfradd ysmegu ymysg oedolion</p>	<ul style="list-style-type: none"> Gweithredu Cynllun Gweithredu Tybaco i Gymru Darparu gwasanaethau sy'n canolbwyntio ar leihau'r niwed i blant a phobl ifanc o ymddygiadau y mae risg ynghlwm â nhw: <ul style="list-style-type: none"> Ysmegu Camddefnyddio alcohol ac yfed yn drwm mewn pyliau Camddefnyddio sylweddau Cynnig ymyraethau byr mewn gofal iechyd sylfaenol ac eilaidd o ran alcohol Darparu hyfforddiant Ymyrraeth Fer o ran Tybaco ar gyfer staff GIG rheng flaen a staff yr Awdurdod Lleol, gan gynnwys staff sy'n gweithio gyda phobl hŷn Darparu mynediad i wasanaethau ar gyfer rhoi'r gorau i ysmegu Cynnig cefnogaeth rhoi'r gorau i ysmegu i bawb sy'n cael eu cyfeirio i'r ysbyty a'u rhestru ar gyfer llawdriniaeth ddewisol 		*IG	*IG	*IG	*IG
					*IG	*IG	*IG	*IG

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
		Nifer marwolaethau y gellir eu priodoli i alcohol	<ul style="list-style-type: none"> Gweithredu rhaglenni asesu risg fasgwlaidd sy'n seiliedig ar dystiolaeth gofal sylfaenol Gweithredu rhaglenni i gefnogi rhoi'r gorau i ysmegu, gan gynnwys pobl hŷn 					
		Nifer marwolaethau (Marwolaethau tymhorol)	<ul style="list-style-type: none"> Darparu rhaglenni Imiwneiddio Rhag y Ffliw i sicrhau bod cymaint o bobl ag sy'n bosibl yn cael eu brechu ar gyfer fflw tymhorol pneumococcal 		*IG	*IG	*IG	*IG
		Nifer y bobl sy'n cael eu cludo i'r ysbyty oherwydd torri clun	<ul style="list-style-type: none"> Dynodi pobl hŷn sydd mewn perygl o syrthio Darparu gwasanaethau wedi eu teilwrio drwy'r Cynllun Cyfeirio Cenedlaethol ar gyfer Ymarfer a rhaglenni eraill i hyrwyddo gweithgaredd corfforol mewn pobl hyn sy'n seiliedig ar gryfhau iechyd yr esgyrn a'r cyhyrau a gwella eu hosgo Darparu tai wedi eu teilwrio i gwrdd ag anghenion penodol pobl hŷn a sicrhau bod annibyniaeth yn cael ei gynnal 		*IG	*IG	*IG	*IG

Rydym am:		Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
		Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
2	Rheoli cyflyrau cronig yn effeithiol		Cyfraddau Marwolaethau (dan 75)	<p>Gweithredu systemau ar gyfer canfod ac ymyrryd yn fuan o ran Cyflyrau Cronig</p> <ul style="list-style-type: none"> Darparu rhaglenni sgrinio cenedlaethol a sicrhau bod cymaint o bobl ag sy'n bosibl yn manteisio arnynt (Y Frest, Serfigol, Bowel ac AAA) Gweithredu rhaglenni i gefnogi maeth da mewn pobl hyn ac atal diffyg maeth Gweithredu llwybrau rheolaeth glinigol ar gyfer gordewdra, pwysau gwaed uchel, clefyd siwgr a cholesterol uchel Datblygu rhaglenni wedi eu targedu i fynd i'r afael ag effaith diweithdra ar iechyd Cefnogi cynlluniau dychwelyd i'r gwaith i bobl gyda chyflyrau iechyd cronig Prif lifo dealltwriaeth lles meddyliol drwy gefnogi cymunedau i wella lles meddyliol, a hyrwyddo dulliau sefydliadol o ran lles meddyliol yn y gweithle Prif lifo dealltwriaeth lles meddyliol drwy gefnogi datblygiad rhwydweithiau cymdeithasol a chymunedol sy'n sicrhau sefydlogrwydd ariannol a diogelwch cymunedol, a hyrwyddo dysgu gydol oes 		*IG	*IG	*IG	*IG
						*IG	*IG	*IG	*IG

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu: <ul style="list-style-type: none"> Cefnogi datblygiad rhwydweithiau cymdeithasol a chymuned sy'n cefnogi sefydlogrwydd ariannol a diogelwch cymunedol, a hyrwyddo dysgu gydol oes Darparu cefnogaeth briodol I ofalwyr 	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						

DRAFT

Canlyniad Strategol – Mae Ynys Môn yn ynys lle mae'r iaith Gymraeg, y diwylliant a'r dreftadaeth yn ffynnu

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prifartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	
	Cynyddu + <i>(gan gynnwys gwaelodlin)</i>	Lleihau - <i>(gan gynnwys gwaelodlin)</i>							
1	Cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg trwy ddarparu cyfleoedd i ddefnyddio'r iaith Gymraeg	Gwell cyfeiriad strategol i faterion yr iaith Canfod y gwaelodlin cyfredol o ran y nifer o siaradwyr Cymraeg ar yr Ynys	Gostyngiad disgwylidig yn nifer y siaradwyr Cymraeg	<ul style="list-style-type: none"> Sefydlu Fforwm Iaith ar draws y sir Dehongli goblygiadau canlyniadau Swyddfa Ystadegau Gwladol 2011 ar gyfer yr Ynys Cynnal prosiect Asesiad effaith iaith \r y rhaglen Ynys Ynni a'r prosiectau perthnasol sy'n rhan ohonno Datblygu polisïau cynllunio defnydd tir yn y Cynllun Datblygu Lleol ar gyfer Ynys Môn a Gwynedd sy'n cefnogi datblygiad newydd priodol sy'n cynnal neu'n gwella integreidd yr iaith Gymraeg Cynnal Asesiad Effaith Iaith ar adegau allweddol yn ystod y broses o baratoi'r Cynllun ar y Cyd er mwyn nodi effeithiau posibl ar yr iaith Gymraeg a all ddeillio o ddatblygiadau. 	<p>Cyngor Sir / Menter Iaith Môn</p> <p>Cyngor Sir / Menter Iaith Môn</p> <p>Fforwm Iaith Cyngor Sir</p> <p>Polisi cynllunio ar y cyd/Fforwm Iaith</p>	x x	x x	x x	x

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
	<p>Cynydd yn y nifer o blant sydd wedi ei dwyn i fyny mewn amgylchedd ddwyieithog</p> <p>Cynydd yn y nifer o blant 7 oed sy'n derbyn eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg</p> <p>Cynyddu sgiliau dwyieithog y disgyblion sy'n newydd i'r Sir</p>		<ul style="list-style-type: none"> Darparu'r rhaglen TWF i annog rhieni plant ifanc i'w dwyn i fyny mewn amgylchedd ddwyieithog Sicrhau bod pob disgybl yn cael ei asesu drwy gyfrwng y Gymraeg fel iaith gyntaf ar ddiwedd CA1 a CA2 Annog Cynghorau Ysgol i hyrwyddo'r defnydd o'r iaith Gymraeg. Annog Llywodraethwyr Ysgolion i adnabod aelod i fod yn gyfrifol am hyrwyddo'r defnydd o'r iaith Gymraeg yn yr ysgol. Sicrhau parhad canolfannau ar gyfer disgyblion oedran ysgol gynradd a system fonitro i fesur cynnydd yn yr ysgolion cynradd Sicrhau parhad yn y ddarpariaeth bresennol ar gyfer disgyblion oedran uwchradd a cheisio cynyddu'r ddarpariaeth, os oes arian ar gael, i gynnwys hwyrdyfodiaid ym mlynnyddoedd cynnar yr ysgol uwchradd 	<p>TWF</p> <p>Cyngor Sir Ynys Môn</p>	X	X	X	X

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
	Cynyddu nifer y ddisgyblion Blwyddyn 9 sy'n cael eu hasesu trwy gyfrwng y Gymraeg (iaith gyntaf)		<ul style="list-style-type: none"> Mae pob disgybl sydd wedi cyrraedd lefel 3 + ar ddiwedd CA2 i barhau gyda'r Gymraeg fel iaith gyntaf ym Mlwyddyn 7 ac i dderbyn eu hasesiad Cymraeg iaith gyntaf ar ddiwedd CA3 	Cyngor Sir Ynys Môn	x	x	x	x
	<p>Cynnydd yn nifer y disgyblion sy'n astudio ar gyfer cymwysterau trwy gyfrwng y Gymraeg</p> <p>Cynnydd yn nifer y bobl sy'n dysgu Cymraeg</p>		<ul style="list-style-type: none"> Cynnydd yn y nifer o fyfyrwyr 14-16 oed yn astudio ar gyfer cymwysterau trwy gyfrwng y Gymraeg Cynnydd yn y nifer o ddisgyblion 16-19 oed yn astudio pynciau trwy gyfrwng y Gymraeg Cyflwyno'r ddarpariaeth Cymraeg i Oedolion ar yr Ynys ar y cyd â darparwyr annibynnol Darparu cyfleoedd i blant a phobl ifanc i ddefnyddio'r Gymraeg mewn cyd-destun cymdeithasol a chyd-destyn chwaraeon. Hyrwyddo Ymwybyddiaeth Iaith Gymraeg ymysg staff mewn gwaith ieuencid a chanolfannau hamdden 	<p>Cyngor Sir Ynys Môn / Darparwyr addysg bellach</p> <p>Canolfan Cymraeg I Oedolion Gogledd Cymru</p> <p>Cyngor Sir Ynys Môn / Menter Iaith Môn</p>	X	X	X	X
					X	X	X	X
					X	X	X	X
					x	x	x	x

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynnyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
	<p>Cynnydd yn nifer y plant a phobl ifanc yn cymryd rhan mewn gweithgareddau</p> <p>Cynnydd yn y gweithgareddau yr Iaith Gymraeg</p> <p>Nifer y sesiynau grŵp darllen a drefnwyd</p> <p>Nifer y cyfranogwyr</p>		<ul style="list-style-type: none"> Darparu cyfleoedd ar gyfer dysgwyr o oedran ysgol i ymarfer eu Cymraeg y tu allan i amgylchedd yr ystafell ddosbarth Gweithio mewn partneriaeth gydag asiantaethau lleol i hyrwyddo'r Iaith Gymraeg trwy weithgareddau hwyluso ee grwpiau darllen i ddysgwyr Cymraeg 'Cyfleoedd i gynnal prosiectau Cyffro Celf ' i hyrwyddo dysgu'r Iaith Gymraeg trwy gyfrwng gwerthfawrogi celf yn seiliedig ar gasgliadau celf hanesyddol Oriol Ynys Môn 	<p>Grwpiau cymunedol amrywiol</p> <p>Llywodraeth Cymru a Phrifysgol Bangor</p>	x	X	X	X
2	<p>Gwarchod, cyflwyno a hyrwyddo treftadaeth ddiwylliannol a ffisegol unigryw Ynys Môn</p> <p>Nifer yr ymweliadau corfforol a rhithwir</p> <p>Cynnydd mewn lefelau boddhad</p>		<ul style="list-style-type: none"> Hyrwyddo Oriol Ynys Môn a safleoedd Treftadaeth fel atyniadau allweddol Cynnal ymgynghoriad ar lefel boddhad defnyddwyr o ran y gwasanaethau a ddarperir gan y safleoedd Amgueddfeydd/Treftadaeth 	<p>Cyngor Sir Ynys Môn</p>	X	X	X	X
					x	x	x	x

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
3	<p>Darparu drws agored i wybodaeth, darllen, llythrennedd, dysgu a diwylliant</p> <p>Nifer y cyfranogwyr / sesiynau a drefnir</p> <p>Nifer y cyfranogwyr / sesiynau a drefnwyd</p> <p>Nifer y cyfranogwyr / sesiynau a drefnwyd</p> <p>Data Defnydd: materion / ymwelwyr / gweithgareddau amrywiol / defnydd o gyfrifiaduron, ac ati</p>		<ul style="list-style-type: none"> Darparu prosiect 'StwnchO', Clwb Celfyddydau ar gyfer plant Darparu prosiect 'Cryw Celf' ar gyfer unigolion artistig talentog (Partneriaeth Gogledd Cymru) Datblygu ymhellach yr ystod o weithgareddau darllen a llythrennedd ar gyfer plant a phobl ifanc drwy lyfrgell ac ymweliadau awdur Darparu Gwasanaeth Llyfrgell effeithiol i bobl Ynys Môn – Bydd Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn yn ymestyn ei ddarpariaeth gwasanaeth llyfrgell i'r rhai nad ydynt yn gallu defnyddio'r gwasanaeth oherwydd eu bod yn gaeth i'r tŷ 'Prosiect Cyrraedd y Nod ', mewn partneriaeth ag Engage Cymru. Prosiect yn anelu at bobl ifanc nad ydynt mewn cyflogaeth, addysg na hyfforddiant. 	<p>Cyngor Celfyddydau Cymru</p> <p>Cyngor Celfyddydau Cymru</p> <p>CyMal</p> <p>CyMAL/ TalNet</p> <p>Cyngor Sir Ynys Môn</p> <p>Engage Cymru</p>	X	X	X	X
					X	X	X	X
					X	X	X	X
					X	X	X	X
					X	X	X	X

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prifartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
	Cynydd mewn defnydd Nifer y cyfranogwyr / sesiynau a drefnir		<ul style="list-style-type: none"> • Unigolion yn cael eu dewis a'u paru gydag 'artist' priodol ar gyfer pecyn pwrpasol dwys • Parhau i weithio mewn partneriaeth gydag Ymddiriedolaeth Dechrau Da ac Ymwelwyr Iechyd lleol wrth gyflwyno'r fenter Dechrau Da • Rhedeg 'Arts B' – Menter y Celfyddydau Mewn Iechyd [celfyddydau ar bresgripsiwn - atgyfeiriadau meddygon teulu • Gweithio mewn partneriaeth / ar y cyd • Ymgysylltu'n gadarnhaol ag awdurdodau llyfrgell Gogledd Cymru i nodi cyfleoedd ar gyfer modelau darparu gwasanaeth mwy effeithlon a chost-effeithiol 		x	x	x	x
	Nifer y cyfranogwyr / sesiynau a drefnwyd			Ymddiriedolaeth Dechrau Da	X	X	X	X
	Nifer y cyfranogwyr / sesiynau a drefnwyd			Awdurdod Iechyd Cyngor Celfyddydau Cymru	X	X	X	X
			CyMAL 6 llyfrgell Awdurdod Gogledd Cymru	x	x	x	x	

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
4 Casglu a chadw cofnodion o arwyddocâd hanesyddol	Nifer y cyfranogwyr / sesiynau a drefnwyd		<ul style="list-style-type: none"> Cynnal 'Rhaglen Gwirfoddoli' yn Archifdy Ynys Môn ac mewn Amgueddfeydd Cynnal ymgynghoriad ar y lefel boddhad defnyddwyr â'r gwasanaethau a ddarperir gan yr Archifdy. [Cynnal arolwg 'PSQG' blynyddol 'TNA'.] Canlyniadau'r arolwg i lywio gwelliannau gwasanaeth yn y dyfodol. 	Cyngor Sir Ynys Môn	x	x	x	X
				'TNA'	x	x	x	x
5 Darparu cyfleoedd hygyrch o ran dysgu gydol oes	Nifer y cyfranogwyr / sesiynau a drefnwyd		<ul style="list-style-type: none"> Trefnu a darparu ystod o gyfleoedd addysgol gymunedol sy'n berthnasol ar gyfer oedolion o fewn cyd-destun partneriaeth Addysg Gymunedol Môn 	Partneriaeth Addysg Gymunedol Ynys Môn	x	x	x	x

Canlyniad Strategol - Mae pobl yn Ynys Môn yn mwynhau amgylchedd cynaliadwy, cyfoethog ac amrywiol
***IG (dyddiadau cynllun gweithredu l'w gadarnhau)**

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
1 Mynd i'r afael ag achosion a lliniaru effeithiau newid yn yr hinsawdd	Cynyddu'r defnydd o fesurau ynni adnewyddadwy/effeithlonrwydd ynni	Lleihau'r ynni yn Adeiladau'r Cyngor	<ul style="list-style-type: none"> Sicrhau cydymffurfiaeth gyfreithiol gyda'r Ddeddf Newid yn yr Hinsawdd 2008 Lleihau Allyriadau Carbon a gorfodi deddfwriaeth ar gyfer perfformiad ynni adeiladau Codi ymwybyddiaeth o berygl llifogydd - ymwybyddiaeth a dyletswyddau sy'n ofynnol o dan y Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010 Sicrhau bod cynnyrch gyda labeli ynni a monitro cymwysterau amgylcheddol cynhyrchion a gwasanaethau Defnyddio polisiau defnydd tir cynllunio CDLIC i sicrhau bod datblygiadau newydd yn lliniaru ac yn lleihau effeithiau newid hinsawdd, e.e., drwy wneud y gorau o ddatblygiadau adnewyddadwy a charbon isel, yn ogystal ag addasu i effeithiau rhagweledig newid yr hinsawdd, e.e. drwy osgoi datblygiadau amhriodol mewn ardaloedd sydd mewn perygl o lifogydd. 	Cyngor Sir Ynys Môn	*IG	*IG	*IG	*IG
					*IG	*IG	*IG	*IG
					*IG	*IG	*IG	*IG
					*IG	*IG	*IG	*IG

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
2 Gwarchod a gwella bywyd gwyllt ac ecosystemau	<i>Wybodaeth orau sydd ar gael ee gan sefydliadau perthnasol (Cyngor Cefn Gwlad ac ati) ac unrhyw adnoddau sydd yn caniatáu monitro</i>	<i>Wybodaeth orau sydd ar gael ee gan sefydliadau perthnasol (Cyngor Cefn Gwlad ac ati) ac unrhyw adnoddau sydd yn caniatáu monitro</i>	<ul style="list-style-type: none"> Arwain Fforwm Bywyd Gwyllt yn y system newydd - (System Adrodd ar weithredu o ran Bioamrywiaeth) yn seiliedig ar broses Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol (CGBLI) <i>Aelodau perthnasol o'r Fforwm Bywyd Gwyllt i ystyried ac adnabod 2-3 (o leiaf) o brosiectau partneraethol lleol bywyd gwyllt wedi'u seilio ar fapiau sy'n blaenoraethu cynefin ac wedi'u cynhyrchu gan y Grwpiau Cyfundrefn Eco Cymru-gyfan (dan y Bartneriaeth Bioamrywiaeth). Prosiectau i fod yn realistig, gydag ymrwymiad cychwynnol iddynt ac yn barod gogyfer cyfleuon ariannu (megis Cronfa Gwrthsefyll y Gyfundrefn Eco, debygol o fod ar gael yn Ebrill 2013) Noder: rôl y Cyngor yw cadeirio'r broses o greu'r prosiect/hyrwyddo'r cais, edrych ar ei rôl fel arweinydd y CGBLI sy'n golygu peth mewnbyn o ran amser staff (ac efallai rhagor os yw tir y Cyngor mewn rhai ardaloedd prosiect)</i> Defnyddio polisiau cynllunio defnydd tir y CDLIC i ddiogelu, cynnal, gwella a gwarchod yr amrywiaeth a bywiogrwydd cynefinoedd a rhywogaethau er mwyn creu rhwydwaith ecolegol ymarferol ar yr ynys 	Cyngor Sir Ynys Môn	*IG	*IG	*IG	*IG
3 Hyrwyddo, diogelu a gwella amgylchedd ansawdd uchel naturiol	Gwella'r % o Hawliau Tramwy Cyhoeddus sy'n		<ul style="list-style-type: none"> Gwella mynediad i'n hamgylchedd lle bo'n briodol Diogelu'r dreftadaeth wledig drwy wella'r amgylchedd 	Cyngor Sir Ynys Môn	*IG	*IG	*IG	*IG

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
ac adeiledig yr ynys	hawdd i'w defnyddio gan y cyhoedd		<p>ffisegol, gwarchod ecoleg a darparu cefnogaeth ar gyfer prosesau traddodiadol</p> <ul style="list-style-type: none"> Sicrhau glendid o safon uchel strydoedd yr Ynys a bod cwsmeriaid yn fodlon â'r gwasanaeth glanhau strydoedd Monitro a gorfodi safonau ar gyfer gollyngiadau i'r aer, pridd a dŵr Defnyddio polisiau cynllunio defnydd tir CDLIC i gadw a gwella amrywiaeth a hynodrydd trefi, pentrefi a thirweddau'r Ynys, gan gynnwys cadwraeth a rheoli adeiladau, safleoedd a mannau o ddiddordeb pensaernïol, pwysigrwydd hanesyddol neu archeolegol a'u lleoliad 					
4 Defnyddio adnoddau yn gynaliadwy			<ul style="list-style-type: none"> Gweithio ar lefel y Gymuned i leihau cynhyrchu gwastraff a chynyddu ailgylchu Gweithredu Prosiect trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru Cynyddu cyfradd ailgylchu gwastraff masnachol Defnyddio polisiau cynllunio defnydd tir y CDLIC i sicrhau defnydd effeithiol o dir ac adeiladau, ac yn ymgorffori egwyddorion adeiladu cynaliadwy er mwyn cyfrannu at effeithlonrwydd ynni, defnyddio 	Cyngor Sir Ynys Môn	*IG	*IG	*IG	*IG

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
			technolegau carbon adnewyddol neu isel, lleihau gwastraff / cynyddu ailgylchu, lleihau defnydd dŵr a gwastraff a'r defnydd o ddeunyddiau o ffynonellau cynaliadwy					

Canlyniad Strategol – Mae pobl yn Ynys Môn yn rhan o gymunedau cryf, llewyrchus, cynhwysol ac amrywiol

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
1	Hyrwyddo Ymgysylltu Cymunedol	<p>Targedu'n well y defnydd o adnoddau</p> <p>Cynyddu cyfranogiad cymunedol mewn cynllunio gwasanaethau</p> <p>Gwella cyfathrebu a deialog</p> <p>Gwella cyfathrebu a deialog</p> <p>Cynyddu gyfranogiad cymunedol</p>	<ul style="list-style-type: none"> Datblygu Fframwaith Ymgysylltu aml-asiantaethol er mwyn defnyddio adnoddau'n effaithiol ac osgoi dyblygu Drwy gyfrwng y Siarter, parhau i ddatblygu a chryfhau'r berthynas gweithio gyda Chynghorau Tref a Chymuned Parhau i weithredu/Cyfamod Cymunedol y Lluoedd Arfog gyda sefydliadau sy'n bartneriaid Cynllun Ymgysylltu â'r Gymuned Cymunedau'n Gyntaf Hyrwyddo gwirfoddoli yn y gymuned 	<p>Partneriaid y Bwrdd Gwasanaeth Lleol</p> <p>Cyngor Sir Ynys Môn /Cyngorau Tref a Chymuned</p> <p>Cyngor Sir Ynys Môn a sefydliadau partneriaethol</p> <p>Cymunedau'n Gyntaf</p> <p>Medrwn Môn</p>	X	X	X	X
					X	X	X	X
					X	X	X	x
					X	X	X	
					x	x	x	

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)							
2	Ailgynllunio Gwasanaethau / Menter Gymunedol	Targedu'n well y defnydd o adnoddau / cynnydd mewn cyfranogiad cymunedol o ran cynllunio gwasanaethau		Datblygu ystod o opsiynau ar sail aml-asiantaeth i gefnogi trawsnewid y gwasanaeth	Partneriaid BGLL	x	x	x	x
3	Adnabod a gwneud y gorau o'r cyfleoedd i fynd i'r afael â'r effaith Diwygio Budd-daliadau Lles	Gwell hyfywedd ariannol i gartrefi ac unigolion Cynyddu incwm ar gyfer Tenantiaid a Landlordiaid	Anghydraddoldebau incwm	<ul style="list-style-type: none"> Hyrwyddo Cynhwysiant Ariannol i hwyluso mynediad i gynhyrchion ariannol a gwasanaethau fforddiadwy Mynd i'r afael â thlodi 	Cymunedau'n Gyntaf Cyngor Sir Ynys Môn CAB Cymdeithasau Tai Adran gwaith a Phensiyniau	X	X	X	X

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
4 Darparu mynediad at chwarae, hamdden a gweithgareddau chwaraeon	<p>Nifer y cyfranogwyr mewn gweithgareddau awyr agored (gwaelodlin = 2,000)</p> <p>Nifer y cyfranogwyr sy'n mynychu Cynllun Camu Allan (gwaelodlin = 2,300)</p> <p>Nifer y grwpiau cerdded yn y gymuned (gwaelodlin = 35)</p>		<ul style="list-style-type: none"> Mewn cydweithrediad gyda'r sector breifat ac Addysgol / safleoedd Antur dysgu - darparu rhaglenni gweithgareddau ar gyfer pobl ifanc ac oedolion mewn amrywiaeth o weithgareddau Hyrwyddo cerdded yn yr amgylchedd naturiol ar gyfer oedolion a hyrwyddo teithiau cerdded ar gyfer grwpiau bregus / dan anfantais (ee 'NEET', oedolion ag anawsterau dysgu, rhieni sengl, atgyfeiriadau Meddygon Teulu) Darparu cyfleoedd ar gyfer teithio: Cynlluniau Llwybrau Diogel mewn Cymunedau / Cynlluniau Teithio Cynaliadwy / Cynlluniau Diogelwch ar y Ffyrdd Peirianeg Traffig / Cynnal a Chadw Isadeiledd Cwblhau asesiad dichonolrwydd chwarae a chynllun gweithredu'n flynyddol 	<p>Canolfan Conway Canolfan Rhosneigr</p> <p>Partneriaeth Awyr Agored Gogledd Cymru/ Canolfan 'Indefatigable'/</p> <p>Canolfan Byron/Cynghorau tref a chymuned/ Can-olfannau Heneiddio'n Dda/ Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr</p> <p>Cyngor Sir ynys Môn/</p>	X	X	X	

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynnyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
	<p>Nifer o deithiau cerdded i grwpiau dan anfantais (gwaelodlin = 7)</p> <p>Canolfannau Hamdden gyda chyfleusterau parcio beic o ansawdd da</p> <p>Canran y plant cymwys sy'n ymgymryd hyfforddiant beicio</p>		Diogelwch ar y Ffyrdd - Hyfforddiant Beicio / Prosiect 'BIKE IT' Sustrans	Llywod-raeth Cymru/ Sustrans	X			

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)							
5	Hyrwyddo mynediad trwy gwrdd ag anghenion cludiant	Nifer dros 60 sy'n cymryd tocyn bws consesiynol rhad ac am ddim	<ul style="list-style-type: none"> Darparu rhwydwaith Cludiant Cyhoeddus hygyrch a diogel o fewn y cyllidebau sydd ar gael Cludiant Cymunedol i gael eu cefnogi fel modd o ddarparu cludiant i bobl na allant ddefnyddio gwasanaethau bws confensiynol a / neu lle nad oes darpariaeth trafndiaeth gyhoeddus yn bodoli 	<p>Cyngor Sir Ynys Môn/Llywodraeth Cymru/Cwmnïau bysiau</p> <p>Cyngor Sir Ynys Môn/Medwrn Môn/Y Groes Goch/’Age UK/Cynlluniau ceir cymdeithasol (amrywiol)/ Llywodraeth Cymru</p>	X	X	X	X	
6	Pobl yn Ynys Môn i fyw mewn tai diogel a phriodol	<p>Cynnal safonau SATC</p> <p>Cynyddu cyflenwad ac ansawdd tai fforddiadwy</p> <p>Cynyddu achrediad landlordiaid sector preifat</p>	<p>Lleihau nifer yr aelwydydd sy'n byw mewn tlodi tanwydd</p> <p>Lleihau'r nifer o eiddo gwag</p> <p>Gostwng yr amser a gymerir i weinyddu Grantiau</p>	<ul style="list-style-type: none"> Cynyddu'r ystod o ddewisiadau tai sydd ar gael i aelwydydd o ran fforddiadwyedd daliadaeth ac addasrwydd Mynd i'r afael â digartrefedd gyda ffocws cryf ar fentrau ataliol Dod ag eiddo gwag yn ôl i ddefnydd, gan gynnwys nifer o unedau fforddiadwy yn unol â Strategaeth Cartrefi Gwag gan ddefnyddio offer megis cyngor, gwybodaeth a gorfodi lle bo angen 	<p>Cyngor Sir Ynys Môn</p> <p>Llywodraeth Cymru</p> <p>Fforwm Digartrefedd</p> <p>Fforwm Tai Gwledig</p>	X	X	X	X

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)			2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Gynyddu gwaith i atal digartrefedd	Cyfleusterau i'r Anabl	<ul style="list-style-type: none"> Parhau i wella safonau ansawdd tai ar draws pob daliadaeth Lleihau effaith tloedi tanwydd ar aelwydydd, gan dargedu aelwydydd ar incwm isel a chartrefi anodd eu trin (heb nwy) 	Fforwm tai fforddiadwy 'RSL' Gwerthwyr tai Mudiadau'r sector preifat	X	X	X	X
7	Hyrwyddo Cyfle Cyfartal	Gwella ymwybyddiaeth	Bwrdd Gwasanaethau Lleol i fabwysiadu Polisi Cydraddoldeb ac Amrywiaeth	Partneriaid y Bwrdd Gwasanaeth Lleol	x			
8	Atal pobl rhag dioddef troseddau masnachol		Bydd Safonau Masnach yn gweithio gydag ystod o bartneriaid a fydd yn cymryd rhan mewn cyrchoedd aml-asiantaethol, er enghraifft, yr Heddlu, Cyllid a Thollau EM, yr Adran Drafnidiaeth	Cyngor Sir Ynys Môn	x	x	x	x

Canlyniad Strategol - Mae pobl Ynys Môn yn ddiogel ac yn teimlo'n ddiogel

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu: <i>Bydd yr ymyrraethau manwl ar gyfer holl feysydd blaenoriaeth allweddol Diogelwch Cymunedol yn cael eu cynnwys yn y cynllun partneriaeth statudol – rhan B – Cynlluniau Gweithredu a chynllun gweithredu'r Tim Atal Camddefnyddio Sylweddau.</i>	Prifartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)							
1	Lleihau pob trosedd		Gostyngiad o lefelau 2011-2012	Gweler Isod	Heddlu Gogledd Cymru	x			
2	Lleihau trosedd yn seiliedig ar ddiodefwr		Gostyngiad o lefelau 2011-2012	<ul style="list-style-type: none"> • Mynd i'r afael â Lladrad (o ran eiddo personol ac yn erbyn eiddo busnes), Byrgleriaeth yn y Cartref, gan gynnwys byrgleriaeth ddwys, Troseddau Cerbydau, dwyn cerbydau ac o gerbydau modur • Lleihau Trais yn erbyn y person • Lleihau nifer yr achosion mwyaf difrifol o drais sy'n cynnwys anafu neu gyflawni gweithred sy'n peryglu bywyd, a thrais llai difrifol sydd yn cynnwys ymosodiad heb anaf neu droseddau ar sail hil. • Lleihau trais sy'n gysylltiedig ag alcohol (gyda chymorth partneriaid allweddol ee Safonau Masnach, Pubwatch ac ati). i fynd i'r afael â holl drais sy'n gysylltiedig ag alcohol yn nhrefn blaenoriaeth h.y., digwyddiadau sy'n ymwneud â gwir niwed corfforol, achosion achosi ofn, braw neu drallod i'r cyhoedd, anafu neu weithred i beryglu bywyd. • Lleihau trais yn y cartref • (Paratoi cynllun busnes gweithredol a deinamig a chynllun gweithredu cyflawni ymyriadau ar gyfer y Fforwm Trais yn y Cartref Ynys Môn i fynd i'r afael â meysydd thematig o Drais yn y Cartref yn unol ag isafbwynt Safonau Llywodraeth Cymru ar gyfer Trais yn y Cartref) 	Heddlu Gogledd Cymru Heddlu Gogledd Cymru Heddlu Gogledd Cymru Heddlu Gogledd Cymru CSYM CSYM Heddlu Gogledd Cymru	x X X X X x			

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu: <i>Bydd yr ymyrraethau manwl ar gyfer holl feysydd blaenoriaeth allweddol Diogelwch Cymunedol yn cael eu cynnwys yn y cynllun partneriaeth statudol – rhan B – Cynlluniau Gweithredu a chynllun gweithredu'r Tim Atal Camddefnyddio Sylweddau.</i>	Prifartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
3	Lleihau Ymddygiad Gwrthgymdeithasol	Gostyngiad o lefelau 2011-2012	<ul style="list-style-type: none"> Cynnal cefnogaeth i denantiaid preifat a thenantiaid y cyngor sy'n dioddef o effeithiau ymddygiad gwrthgymdeithasol fel y gellir gweithredu'n effeithiol ac ymyriadau yn cael eu gweithredu i wella ansawdd bywyd ac effeithiau amgylcheddol, niwsans a phersonol ymddygiad anghymdeithasol 	Heddlu Gogledd Cymru CSYM	x			
4	Lleihau Troseddu ac Atal Ail-droseddu	Gostyngiad o lefelau 2011-2012	<ul style="list-style-type: none"> Bydd y ffocws ar (1) cynllun 'PPO', (2) Datblygu sgiliau troseddwy a chyfluoedd cyflogaeth, (3) Ymyriadau Cyfiawnder Ieuencid (4) Ymchwilio Rheoli Troseddwy Integredig (IOM) - os yw adnoddau'n caniatáu. 	Heddlu Gogledd Cymru Prawf Cymru	x			

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu: <i>Bydd yr ymyrraethau manwl ar gyfer holl feysydd blaenoriaeth allweddol Diogelwch Cymunedol yn cael eu cynnwys yn y cynllun partneriaeth statudol – rhan B – Cynlluniau Gweithredu a chynllun gweithredu'r Tim Atal Camddefnyddio Sylweddau.</i>	Prifartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + <i>(gan gynnwys gwaelodlin)</i>	Lleihau - <i>(gan gynnwys gwaelodlin)</i>						
5 Lleihau Camddefnyddio Sylweddau		Gostyngiad o lefelau 2011-2012	Bydd y ffocws ar (1) Cyflenwi Cyffuriau Dosbarth A a (2) Mesurau trin ac atal camddefnyddio sylweddau - gweler cynllun gweithredu'r Tim Atal Camddefnyddio Sylweddau am fanylion pellach	CSYM Heddlu Gogledd Cymru	x			

DRAFT

Canlyniad Strategol - Mae pobl yn Ynys Môn yn rhan o economi cynaliadwy sy'n ffynnu

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
1 Gwneud defnydd llawn o gyfleoedd cyllido i adfywio'r Ynys	<p>Angen adnabod prosiectau I gynyddu:</p> <p>Gweithgarwch economaidd</p> <p>Twf cyflogaeth</p> <p>Datblygu Sgiliau / Datblygu'r gweithlu</p>	<p>Angen adnabod prosiectau i leihau:</p> <p>Anweithgarwch economaidd</p> <p>Diweithdra ymhlith pobl ifanc</p> <p>Diweithdra tymor hir;</p> <p>Hawlwyr JSA;</p>	<ul style="list-style-type: none"> Manteisio ar ymyriadau strategol sy'n gysylltiedig a statws Parth Menter Manteisio ar botensial adfywio a chyfleoedd I fuddsoddi Gwneud y mwyaf o effaith yr EU a chyfleoedd ariannu domestig yn yr ynys Cydweithio i ddylanwadu ar raglenni ariannu ar ôl 2013; Cydweithio i ddylanwadu ar bolisi domestig a datblygiadau ariannu i'r dyfodol 	<p>Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru;</p> <p>CLLC</p> <p>Llywodraeth Cymru</p>	X	X	X	X
2 Datblygu sgiliau gallu i gwrdd ag anghenion y farchnad lafur	<p>Angen adnabod prosiectau i gynyddu:</p> <p>Gweithgarwch economaidd</p> <p>Datblygu'r gweithlu</p>	<p>I'w gadarnhau Angen adnabod prosiectau i leihau:</p> <p>Anweithgarwch economaidd</p> <p>Diweithdra ymhlith pobl</p>	<ul style="list-style-type: none"> Cyfrannu at fentrau sy'n datblygu sgiliau, cyflogaeth a brwydro yn erbyn anweithgarwch economaidd 	<p>Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru</p> <p>Llywodraeth Cymru</p> <p>Canolfan Gwaith</p>	X	X	X	X

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	
	Cynnyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)							
		ifanc Diweithdra tymor hir Hawlwyr JSA			X	X	X	X	
3	Parhau i ddatblygu a hyrwyddo cyfleoedd twristiaeth	<p>I'w gadarnhau AngenI adnabod prosiectau gynyddu:</p> <p>Cynnydd o 3% y flwyddyn mewn ymweliadau;</p> <p>Gwerth twristiaeth;</p> <p>Bodddhad ymwelwyr;</p> <p>Ymwelwyr newydd a rhai sy'n ail ymweld</p> <p>Cyfleoedd gwaith;</p>	<p>I'w gadarnhau Angen adnabod prosiectau i leihau:</p> <p>Anweithgarwch economaidd;</p> <p>Diweithdra ymhlith pobl ifanc;</p> <p>Diweithdra tymor hir;</p> <p>Hawlwyr JSA;</p>	<p>Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru</p> <p>Llywodraeth Cymru</p> <p>Partneriaeth Twristiaeth Gogledd Cymru</p> <p>Partneriaeth Cynllun Rheoli Cyrchfan</p> <p>Darparwyr twristiaeth lleol</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hwyluso a datblygu gweithrediad cynllun rheoli cyrchfan effeithiol Hyrwyddo cryfderau unigryw yr Ynys a chynyddu dylanwad cyffredinol Gwella ansawdd y cynnyrch twristiaeth yr ynys 	X	X	X	X

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
4 Cefnogi ac annog cyfleoedd busnes a thwf cyflogaeth amrywiol	<p>I'w gadarnhau Angen adnabod prosiectau i gynyddu:</p> <p>Busnesau newydd;</p> <p>Cyfleoedd gwaith;</p> <p>Swyddi a ddiogelwyd;</p>	<p>I'w gadarnhau Angenl adnabod prosiectau i leihau:</p> <p>Anweithgarwch economaidd;</p> <p>Diweithdra ymhlith pobl ifanc;</p> <p>Diweithdra tymor hir;</p> <p>Hawl wyr JSA;</p>	<ul style="list-style-type: none"> Darparu, monitro a gweinyddu pecynnau cymorth i fusnesau; Cydweithio i sicrhau dull cydgysylltiedig o wasanaethau cefnogi busnes; Annog rhwydweithio busnes a gwella cyfleoedd y gadwyn gyflenwi leol; Hyrwyddo a chefnogi entrepreneuriaeth a menter gymdeithasol; 	<p>Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru</p> <p>Llywodraeth Cymru</p> <p>Menter Môn</p>	X	X	X	X

Canlyniad Strategol : Mae Ynys Môn yn manteisio'n llawn o'r holl gyfleoedd buddsoddi ynni strategol

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
1 Datblygu, cefnogi a gweithredu'r cysyniad Ynys Ynni	<p>10-13% mewn 'GVA' absoliwt dros lefelau 2008 erbyn 2025</p> <p>Twf cyfloeth o 33% yn y cyfnod hyd at 2025.</p> <p>Pobl ifanc (16-24 oed) – twf o 10% i 12% o'r boblogaeth oedran gweithio</p> <p>16-64 - cynyddu i 61-62% o'r boblogaeth erbyn 2015</p>	<p>Anweithgarwch economaidd</p> <p>Diweithdra ymhlith pobl ifanc</p> <p>Diweithdra tymor hir;</p> <p>Hawlwyr JSA;</p>	<ul style="list-style-type: none"> Manteisio ar brosiectau seilwaith ynni mawr i greu swyddi cynaliadwy; Gwella'r cyfleoedd datblygiad addysgol a sgiliau ar gyfer pobl ifanc; Gwella isadeiledd yr Ynys Lliniaru effeithiau, uchafu buddiannau a sicrhau canlyniadau priodol a chadrarnhaol o ran yr economi a'r gymuned 	<p>Prif datblygwyr Newydd Ynni</p> <p>Grid Cenedlaethol;</p> <p>Awdurdodau lleol Gogledd Cymru</p> <p>Uned Polisi Cynllunio ar y cyd</p> <p>Llywodraeth Cymru</p>	X	X	X	X
2 Cynyddu nifer y gweithwyr sy'n cynnig prentisiaethau	% cynnydd yn y nifer y cyflogwyr sy'n cynnig prentisiaethau		<ul style="list-style-type: none"> I farchnata prentisiaethau I ystod ehangach o gyflogwyr ar Ynys Môn Cynyddu nifer y prentisiaethau drwy model 'Cwmni Prentis Menai' 	<p>Coleg Menai CSYM Horizon</p>	X	X	X	X

Canlyniad Strategol - Mae gan Ynys Môn ddiwydiant twristiaeth lwyddiannus a chynaliadwy

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 – 2014	2014 – 2015	2015 – 2016	2016 – 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
1 Hyrwyddo delwedd a chryfderau nodedig Ynys Môn	<ul style="list-style-type: none"> Cynnydd o 3% y flwyddyn mewn ymweliadau; Gwerth twristiaeth; Bodddhad ymwelwyr; Ymwelwyr newydd a rhai sy'n ail ymweld Cyfleoedd gwaith; 	<ul style="list-style-type: none"> Anweithgarwch economaidd Diweithdra ymhlith pobl ifanc; Diweithdra tymor hir; Hawlwyr JSA; 	<ul style="list-style-type: none"> Datblygu portffolio ymchwilio'r farchnad (sy'n gysylltiedig â monitro) Diffinio marchnadoedd i'w targed Egluro brandio Ynys Môn; Datblygu strategaeth cysylltiadau gyda'r cyfryngau o ran twristiaeth; Datblygu strategaeth marchnata twristiaeth ar lein; Adolygu'r ystod o ddeunyddiau printiedig; Datblygu mentrau ar y cyd i hyrwyddo Ynys Môn fel cyrchfan 	<p>CSYM</p> <p>Partneriaeth Cyrchfan Ynys Môn 'TPNW'</p> <p>Sector Preifat</p> <p>Llywodraeth Cymru</p> <p>Rheilffordd Cenedlaethol</p> <p>Gyrfa Cymru</p> <p>Coleg Menai</p>	X	X	X	X

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 – 2014	2014 – 2015	2015 – 2016	2016 – 2017
	Cynyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
2 Buddsoddi mewn cynnyrch rhagorol	<ul style="list-style-type: none"> • Cynnydd o 3% y flwyddyn mewn ymweliadau; • Gwerth twristiaeth; • Bodddhad ymwelwyr; • Ymwelwyr newydd a rhai sy'n ail ymweld • Cyfleoedd cyflogaeth 	<ul style="list-style-type: none"> • Anweithgar-wch economaidd • Diweithdra ymhlith pobl ifanc; • Diweithdra tymor hir; • Hawlwyr JSA; 	<ul style="list-style-type: none"> • Cefnogi uwchraddio, ymestyn a datblygiad y stoc llety lleol • Cefnogi uwchraddio ac ymestyn atyniadau i ymwelwyr / gweithgareddau presennol a datblygu mentrau newydd • Datblygu a gweithredu strategaeth cynnyrch lleol • Datblygu a gweithredu strategaeth digwyddiadau 	CSYM Partneriaeth Cyrchfan Ynys Môn TPNW' Sector Preifat Llywodraeth Cymru Rheilffordd Cenedlaethol Gyfa Cymru Coleg Menai	X	X	X	X
					X	X	X	X
					X	X	X	X
					x	x	x	x

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: (Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 – 2014	2014 – 2015	2015 – 2016	2016 – 2017
	Cynnyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
3 Darparu profiadau rhagorol	<ul style="list-style-type: none"> • Cynnydd o 3% y flwyddyn mewn ymweliadau; • Gwerth twristiaeth; • Bodddhad ymwelwyr; • Ymwelwyr newydd a rhai sy'n ail ymweld • Cyfleoedd cyflogaeth 	<ul style="list-style-type: none"> • Anweithgar-wch economaidd • Diweithdra ymhlith pobl ifanc; • Diweithdra tymor hir; • Hawlwyr JSA; 	<ul style="list-style-type: none"> • Gwella a rheoli adnoddau arfordirol • Gwella ansawdd yr amgylchedd lleol mewn aneddiadau lleol • Gwella mynediad at gefn gwlad; • Cefnogi datblygu'r isadeiledd drafnidiaeth (mewn cysylltiad â datblygiad isadeiledd Ynys Ynni); • Cefnogi datblygu'r isadeiledd dwristiaeth leol; • Gwella cyfleoedd adnoddau dynol o ran twristiaeth, ee hyfforddiant (mewn cysylltiad a datblygu hyfforddiant Ynys Ynni); 	CSYM Partneriaeth Cyrchfan Ynys Môn 'TPNW' Sector Preifat Llywodraeth Cymru Rheilffordd Cenedlaethol Gyrfa Cymru Coleg Menai	X	X	X	X

Rydym am:	Sut y byddwn yn mesur cynnydd: <i>(Dangosydd Pennawd a Gwaelodlin)</i>		Camau i sicrhau gweithredu:	Prif bartner(iaid)	2013 – 2014	2014 – 2015	2015 – 2016	2016 – 2017
	Cynnyddu + (gan gynnwys gwaelodlin)	Lleihau - (gan gynnwys gwaelodlin)						
4 Gweithio gyda'n gilydd mewn partneriaeth	<ul style="list-style-type: none"> • Cynnydd o 3% y flwyddyn mewn ymweliadau; • Gwerth twristiaeth; • Bodddhad ymwelwyr; • Ymwelwyr newydd a rhai sy'n ail ymweld • Cyfleoedd cyflogaeth 	<ul style="list-style-type: none"> • Anweithgarwch economaidd • Diweithdra ymhlith pobl ifanc; • Diweithdra tymor hir; • Hawlwyr JSA 	<ul style="list-style-type: none"> • Sefydlu strwythur priodol ar gyfer rheoli cyrchfan; • Sefydlu cyfres o ddangosyddion perfformiad; 	CSYM Partneriaeth Cyrchfan Ynys Môn 'TPNW' Sector Preifat Llywodraeth Cymru Rheilffordd Cenedlaethol Gyrfa Cymru Coleg Menai	X	X		